

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝZNAM A CHARAKTERISTIKA
PROTIKORUPČNÍ STRATEGIE
STŘEDOČESKÉHO KRAJE**

Autor práce: Ondřej Sirotek

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2023

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Ondřej Sirotek

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Význam a charakteristika protikorupční strategie Středočeského kraje



Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Characteristics and Significance of the Anti-Corruption Strategy of the Central Bohemian Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

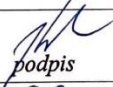
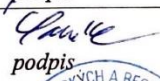

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben 2022

Cíl bakalářské práce: **Hlavním** cílem je formou teoreticko-praxeologického analyticko-syntetizujícího vzhledu analyzovat protikorupční strategii Středočeského kraje a zjistit, zda jsou průběžně naplňovány stanovené cíle vedoucí k omezení korupčních rizik. **Vedlejším** cílem práce je formou kvalitativně užitého výzkumného šetření detekovat, jaký je stav a míra vnímání pravděpodobnosti vzniku konkrétních korupčních rizik u pověřených úředních osob, zabezpečujících danou výšeč samostatně a přeneseně působnosti v rámci místně a věcně příslušného Krajského úřadu Středočeského kraje.

| | | |
|--|--------------------|---|
| Student: Ondřej Sirotek | 20.4.2022 datum |  podpis |
| Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD. | 20.4.2022 datum |  podpis |

Schvaluji zadání bakalářské práce:

| | | |
|--|--------------------|---|
| Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D. | 20.4.2022 datum |  podpis |
| Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D. | 18.4.2022 datum |  podpis |
| Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D. | 24.5.2022 datum |  podpis |



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefovi Kříhovi, PhD. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SIROTEK, O. *Význam a charakteristika protikorupční strategie Středočeského kraje: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2023. 74 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Klíčová slova: korupce, korupční rizika, kvalitativní výzkum, polostrukturované rozhovory, strategie, Středočeský kraj, veřejná správa

Věcná část bakalářské práce (dále jen „**práce**“) formou teoreticko-empirického vhledu vykazuje ambici reflektovat celospolečensky i odborně trvale aktuální téma, vymezující oblast zkoumaného negativního společenského jevu, tj. korupci ve veřejné správě. V rámci teoretické části, prvotně formou širšího analyticko-syntetizujícího postihu jsou rámcově demonstrována základní pojmosloví a východiska zkoumané tematické oblasti. V intencích užší teoreticko-empirické reflexi „práce“ poukazuje k recentním nástrojům a přístupům vybraného Vyššího územně samosprávného celku, tj. Středočeského kraje. Ambicí úžeji uchopeného teoretického vhledu ke zkoumané tematické oblasti je zájmová konkretizace jednotlivých úkolů Protikorupční strategie Krajského úřadu Středočeského kraje. Stěžejním krokem navazující empirické části je prostřednictvím kvalitativně užitého výzkumného šetření vyhodnotit stav a míru vnímání pravděpodobnosti vzniku korupčních rizik u úředníků Krajského úřadu Středočeského kraje. Na základě výsledných dílčích a zevšeobecňujících zjištění jsou formulována možná doporučení pro zlepšení zjištěného stavu.

ABSTRACT

SIROTEK, O. *Characteristics and Significance of the Anti-Corruption Strategy of the Central Bohemian Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2023. 74 pp. Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Key words: corruption, corruption risks, qualitative research, semi-structured interviews, strategy, Central Bohemia Region, public administration

The substantive part of the bachelor thesis (hereinafter referred to as „**the thesis**“) in the form of theoretical-empirical insight shows the ambition to reflect on a socially and professionally permanently topical topic, defining the area of the investigated negative social phenomenon, i.e. corruption in public administration. Within the theoretical part, initially in the form of a broader analytical-synthesizing sanction, the basic conceptual framework and background of the investigated thematic area are demonstrated. In the intentions of a narrower theoretical-empirical reflection, the "thesis" points to recent tools and approaches of the selected Higher Local Government, i.e. the Central Bohemian Region. The ambition of the more narrowly grasped theoretical insight into the examined thematic area is to concretize the individual tasks of the Anti-Corruption Strategy of the Regional Office of the Central Bohemian Region. The central step of the subsequent empirical part is to evaluate the status and level of perception of the probability of corruption risks among the officials of the Regional Office of the Central Bohemian Region through a qualitative research survey. On the basis of the resulting partial and generalized findings, possible recommendations for improving the observed situation are formulated.

Obsah

| | |
|--|-----------|
| Úvod..... | 8 |
| 1 Cíl a metodika bakalářské práce | 10 |
| 2 Vymezení základního pojmosloví veřejné správy | 12 |
| 2.1. Charakteristika veřejné správy | 12 |
| 2.2. Organizační struktura veřejné správy | 14 |
| 2.2.1. Státní správa | 16 |
| 2.2.2. Samospráva | 17 |
| 2.3. Definice obce, její pravomoci a orgány | 18 |
| 2.4. Definice kraje, jeho pravomoci a orgány | 20 |
| 3 Korupce a legislativa..... | 23 |
| 3.1. Korupce a její podstaty | 23 |
| 3.1.1. Definice korupce | 23 |
| 3.1.2. Příčiny korupce | 25 |
| 3.1.3. Vývoj korupce | 27 |
| 3.1.4. Klasifikace korupce..... | 29 |
| 3.1.5. Korupce ve veřejné správě a její specifika..... | 31 |
| 3.1.6. Prevence korupce | 32 |
| 3.1.7. Měření a statistické výstupy korupce | 34 |
| 3.2. Legislativní ukotvení korupce | 36 |
| 4 Protikorupční strategie Středočeského kraje | 39 |
| 5 Plnění cílů protikorupční strategie | 42 |
| 6 Praktická část | 44 |
| 6.1. Charakteristika Středočeského kraje | 44 |
| 6.2. Výsledky kvalitativního výzkumu..... | 45 |
| 6.3. Shrnutí a doporučení | 59 |
| Závěr..... | 63 |
| Seznam zkratk | 72 |
| Seznam obrázků a tabulek | 73 |
| Seznam příloh | 74 |
| Přílohy | I |

Úvod

Korupce, negativní společenský fenomén, který doprovází lidstvo již od jeho počátků, kdy se začala formovat určitá společenství (např. komunity rolníků, náboženské skupiny atd.). Korupci, shodně jako další negativní jevy společnosti (např. terorismus), nelze zcela eliminovat, nicméně ji lze efektivními instrumenty, osvětou veřejnosti atd. snižovat, což je také již dlouhodobým dílčím cílem většiny zemí (např. společně s bezpečností, bojem proti terorismu, udržitelným rozvojem). Korupce, jako celosvětový fenomén má negativní dopad na socioekonomický, environmentální, ekologický aj. rozvoj. Jedná se v podstatě o určitou neefektivnost a nefunkčnost státu jako dominantního aktéra veřejného i soukromého dění. Korupce tak představuje přetrvávající společenský problém vykazující znaky zneužití veřejné pravomoci s cílem osobního prospěchu. Vlivem svého významu se míra korupce (v podobě indexu korupce) řadí mezi specifické globální indexy, které jsou hojně mediálně i veřejně monitorovány, kdy se sleduje její míra zejména ve veřejné správě.

Česká republika (dále jen „ČR“) z hlediska míry dosahované korupce obsadila v roce 2021 ze 180 sledovaných zemí shodnou 49. pozici jako v roce 2020 za Gruzii a před Maltou, což je tedy přibližná pozice v první 1/3 hodnocených zemí.¹ V roce 2016 ČR obsadila 47. příčku, ale ze 176 sledovaných zemí.² Je tedy patrné, že míra korupce v tuzemsku spíše stagnuje, což není jednoznačně negativním, ale ani pozitivním výstupem. Stagnaci lze možná přisoudit ústupku tématu a řešení korupce na pozadí aktuálnějších jevů, jako pandemie covidu-19 nebo válka na Ukrajině.

Právě možná stagnace může být ovšem novým impulsem pro revizi protikorupčních přístupů a strategií napříč celou ČR, vyhodnocení plnění cílů a jejich případná modifikace, kdy lze začít i od dílčích částí země.

Tato „práce“ se svým obsahem cílí na korupci jako komplexní společenský a veřejný jev podkopávající demokracii, zpomalující hospodářský rozvoj a podporující vládní nestabilitu, ale i komplexní důvěryhodnost státu. U odborné veřejnosti lze evidovat

¹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2021. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/cpi/2021?gclid=EAIaIQobChMI2NX6zLPx_AIVFq13Ch1eUAaiEAAYASAAEgIfSvD_BwE>.

² TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2016. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z WWW: <https://images.transparencycdn.org/images/2016_CPIReport_EN_200406_153719.pdf>, s. 4.

již řadu existujících studií ohledně protikorupční strategie ČR. Již méně je ovšem pozornost cílena na předmětné strategie jednotlivých krajů, který jsou přímými vykonavateli moci výkonné z pohledu státu. Je tedy minimálně žádoucí zmapovat situaci i u těchto subjektů. Pro tuto „práci“ byl vybrán Středočeský kraj z pohledu jeho významu a deskripce jeho aplikované protikorupční strategie, ale zejména následně ohledně naplňování stanovených cílů.

Celá „práce“ je zpracována prostřednictvím standardních vědecko-výzkumných metod popsané v navazující metodice práce. „Práce“ je členěna na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část definuje pro eliminaci vágního výkladu přední termíny a procesy prostupující celou „práci“. „Práce“ se komplexně zaměřuje hlavně na analýzu a popis úkolů stanovených v této strategii, dále se zaměřuje na průběžné dodržování a naplňování cílů stanovených v této protikorupční strategii vedoucí k omezení korupčních rizik. Navazující praktická se prostřednictvím zvoleného kvalitativně užitého výzkumného šetření, polostrukturované řízené rozhovory, zabývá stavem a mírou vnímání pravděpodobnosti vzniku korupčních rizik u pověřených úředních osob Krajského úřadu Středočeského kraje.

V počátku „práce“ se autor věnuje veřejné správě, popisuje fungování veřejné správy a korupční rizika vyplývající z působení veřejné správy na život obyvatel. Dále autor rozebere pojem korupce a analyzuje korupční problémy týkající se určitých oblastí. Dále se věnuje legislativě spojené s korupcí a primárně určené pro potírání korupce a působení trestního práva na korupční jednání. V další části se autor zaměří na protikorupční strategii Středočeského kraje, analyzuje jednotlivé části strategie, jako je oblast směřování strategie, na koho je primárně určena, dále zkoumá úkoly a cíle strategie a jejich naplňování k omezení korupčních rizik. V další části je zanalyzováno plnění jednotlivých cílů a úkolů strategie. Praktická část „práce“ je tedy zaměřena na kvalitativní výzkumné šetření, které má za úkol detekovat jaký je stav a míra vnímání pravděpodobnosti vzniku korupčních rizik u úředních osob Krajského úřadu Středočeského kraje. Pro zkoumání tohoto stavu jsou použity polostrukturované rozhovory. Z výsledných zjištění budou formulována doporučení pro zefektivnění protikorupční strategie předmětného kraje a případné kroky k eliminaci vzniku korupčních rizik.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem je formou teoreticko-praxeologického analyticko-syntetizujícího vhledu analyzovat protikorupční strategii Středočeského kraje a zjistit, zda jsou průběžně naplňovány stanovené cíle vedoucí k omezení korupčních rizik.

Vedlejším cílem „práce“ je formou kvalitativně užitého výzkumného šetření detekovat, jaký je stav a míra vnímání pravděpodobnosti vzniku konkrétních korupčních rizik u pověřených úředních osob, zabezpečujících danou výše samostatné a přenesené působnosti v rámci místně a věcně příslušného Krajského úřadu Středočeského kraje.

Celá tato „práce“ je zpracována prostřednictvím standardních vědecko-výzkumných metod. Teoretická část je konkrétně vyhotovena pomocí literární rešerše, která umožňuje identifikovat aktuální znění teoretických východisek primárních pojmů a procesů postupující celou „prací“. Podklady jsou čerpány zejména z tuzemské i zahraniční odborné literatury. Dalšími odbornými zdroji jsou legislativní ustanovení ve Sbírce zákonů, odborné časopisy, statistické výstupy, elektronická periodika a další internetové zdroje.

Ke splnění výše uvedeného hlavního a vedlejšího cíle bylo zvoleno kvalitativní výzkumné šetření. Tento výzkum lze charakterizovat jako nematematický analytický postup, který se může např. týkat různých aspektů života lidí a jejich chování, ale také chodu podniku a jeho procesů. Jeho podstatou je rozbor zkoumaných jevů, odhalení jejich základních prvků, spojení a závislostí, které jsou mezi nimi, struktury, interpretace smyslu nebo podstat, které plní. Jsou zde tedy vyloučeny numerické nebo statistické výpočty. Díky tomuto výzkumu lze poznat širší kontext jevů, které výzkumník zkoumá. Soubor respondentů je zpravidla malý, kdy není kladen nárok na statistickou reprezentativnost. Nejčastěji se využívají hloubkové individuální rozhovory.³ Zejména charakteristika uvedeného výzkumu v podobě malého vzorku respondentů, ale také nematematická podstata byly hlavními důvody pro volbu implementace tohoto výzkumu.

Hlavní metodou sběru dat ve výzkumu této „práce“ byly užity dle výše uvedeného doporučení a preference, polostrukturované řízené individuální rozhovory.

„Polostrukturované rozhovory představují jednu ze základních metod kvalitativního výzkumu, který má sloužit k odhalení důvodů, souvislostí či hledání

³ KUTNOHORSKÁ, Jana. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 22, 24.

*příčin*⁴. Kvalitativně orientované rozhovory se cílí na zjištění „jak“ a „proč“. Polostrukturované rozhovory jsou dále typické k práci s užším, konkrétně vymezeným tématem, kdy umožňují jednodušší zpracování výsledků a jejich kódování a zabírají méně času. Současně s tím, umožňují doptat se na nejasnosti či dané téma posouvat k místu, které je třeba upřesnit. Předmětné rozhovory jsou tak poměrně jednoduchým a flexibilním instrumentem se všestranným využitím. Ideální je např. na předchozí znalosti navázat prohloubeným pochopením. Výhodou polostrukturovaných rozhovorů je tedy značná flexibilita, relativně snadná volba výzkumných otázek a následná formulace dotazů rozhovorů. Naopak nevýhodou je časová náročnost a nezbytnost explicitně pracovat s uživatelem služby. Dále, v případě, že jsou výstupy relevantní, je nezbytné metodologicky ošetřit výběr vzorku. Ani následné kódování není zcela triviální a promptní.⁵

V rámci provedeného kvalitativního šetření byly užity polostrukturované rozhovory s vlastní formulací 10. dotazů (viz. příloha II této „práce“), protože nebyly dohledány potřebné dotazy v již zrealizovaných výzkumech na obdobné téma.

Polostrukturované rozhovory mají polostandardizovaný a otevřený průběh s návodem. Návod je v podobě okruhů, témat či konkrétních dotazů, které lze dále v průběhu rozhovoru rozvíjet. Role tazatele a dotazovaného se mohou v průběhu dialogu vyrovnávat. Jedná se pak o volně formulované odpovědi.⁶ Navržené dotazy v šetření je ovšem vhodné z hlediska jejich srozumitelnosti zkontrolovat předvýzkumem, což bylo reflektováno a provedeno ve dnech 6.-7. března 2023. Následně bylo již provedeno vlastní šetření s 5. vybranými respondenty, což byli úředníci Krajského úřadu Středočeského kraje. Rozhovory byly provedeny ve dnech 8.-15. března 2023. Zjištěné výsledky z rozhovorů jsou prostřednictvím tabulkového a slovního popisu uvedeny v kap. 6.2 této „práce“. Následná doporučení stanovená ze zjištěných výsledků jsou součástí kap. 6.3.

⁴ ČERNÝ, Michal. *Pedagogicko-psychologické otázky online vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 72.

⁵ ČERNÝ, Michal. *Pedagogicko-psychologické otázky online vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 72.

⁶ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, s. 210.

2 Vymezení základního pojmosloví veřejné správy

Předmětem této „práce“ je korupce, kdy primárním subjektem pro zjišťování podstat korupčního jednání byl zvolen dílčí subjekt veřejné správy. Než bude přistoupeno k deskripci základních podstat korupce je nezbytné představit veřejnou správu a jejího zvoleného vykonavatele pro tuto práci.

2.1. Charakteristika veřejné správy

Charakteristika veřejné správy není jednoznačná, kdy napříč odbornými zdroji a veřejností je pojem právně neurčitý.

Správa se řadí mezi již běžně užívané pojmy, kdy její význam lze možno snadno odvodit. Nicméně interpretace je poměrně široká a reflektuje více výkladů.⁷

I za správou lze tedy evidovat řadu různých definicí, které ovšem obdobně vymezují, že v širším pojetí představuje aktivitu formalizovaných systémů, které soustavně, řízeně, plánovitě a vědomě sledují cíl a řídí se trvalým účelem vybrané záležitosti. Uvedenou činnost lze monitorovat dle zainteresovaných subjektů, kterých se týká nebo dle spravovaných objektů. V užším pojetí je správou myšleno řízení, vedení či vláda, např. správa úřadu, správa duchovní atd.⁸

Správu lze členit na soukromou a veřejnou. Soukromá je realizována v zájmu spravování soukromého majetku vůči osobám v zaměstnaneckém, členském nebo jiném specifickém vztahu. Platí zde, že může vykonávat vše, co daná legislativa nezakazuje. Naproti tomu správa veřejná je realizována v zájmu veřejném, kdy zajišťuje realizaci veřejných aktivit ukotvených v zákonech.⁹

Rozlišujícími parametry mezi nimi jsou ve smyslu zřizovatele, obsahu a cíle jejich aktivit, shodně jako podmínky a regulace aplikovaných činností.¹⁰

Z předchozího vyplývá, že veřejná správa je tedy správa veřejných záležitostí, kdy je vše činěno na základě legislativy. Vymezení veřejné správy lze dále klasifikovat na materiální pojetí veřejné správy a formální. Materiální se dále rozlišuje na pozitivní

⁷ ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 21.

⁸ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 20.

⁹ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 49.

¹⁰ ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 25.

a negativní. Pozitivní vymezení chápe představovanou správu jako deskripci správních úkonů a jejich zobecnění postupy správní vědy. Jde o aktivity, u kterých jsou správní orgány vázány správními ustanoveními, akty a za aktivity nesou odpovědnost. Negativní vymezení pojímá správu jako soubor aktivit, které nejsou zákonodárstvím ani soudnictvím. Druhé formální pojetí, veřejnou správu charakterizuje jako aktivitu institucí (správních úřadů) s pravomocí řešit veřejné úkoly, pokud nejsou určeny parlamentu nebo soudům.¹¹

K uvedenému pozitivnímu a negativnímu vymezení se zdroje shodují, že se spíše úspěšně prosazuje vymezení negativní.¹²

Veřejná správa se řadí mezi elementární termíny práva správního s poměrně komplikovanou identifikací a absencí legislativně ukotvené definice. Většina odborníků se i přes tyto nesnáze shoduje, že za veřejnou správu lze rozumět zejména správu veřejných záležitostí prováděnou jako projev výkonné moci ve státě. Toto vymezení vyplývá z chápání veřejné správy jako určité činnosti, tedy správy, kterou vykonávají specifické instituce, tzv. orgány veřejné správy.¹³

I další zdroje se tedy jednoznačně shodují na absenci definičního ukotvení veřejné správy v tuzemské legislativě. Z hlediska jejích podstat může být také poměrně efektivně chápána jako soubor procesů koordinovaných, regulovaných a zajišťovaných státem a jeho orgány orientovanými na správu jako řízení veřejných záležitostí reflektující veřejný zájem. Jde o dílčí část národní ekonomiky, ve které se ve veřejném zájmu vykonávají veřejné služby. Její chod je provozován z veřejných zdrojů a podléhá veřejné kontrole. Je zde také významná regulace podmínek, za nichž vzniká a realizuje své aktivity. Na rozdíl od výše uvedené soukromé správy, zde platí opačná premisa, tedy, co není zákonem dovoleno, to je zakázáno. Veškeré aktivity veřejné správy jsou taxativně regulovány legislativou. Mezi hlavní význam veřejné správy se primárně řadí obstarávání veřejných úkolů či aktivit cílené na veřejný zájem. Dále pak systém institucí zajišťující uvedené procesy a aktivity. Tyto významy odpovídají výše uvedenému formálnímu a materiálnímu vymezení správy.¹⁴

¹¹ ANTUŠÁK, E., VILÁŠEK, J. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova, 2016, s. 91.

¹² *Právo a zákonnost*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 1992, č. 40, s. 79.

¹³ VRABKO, M. et al. *Správné právo hmotné: všeobecná část*. Bratislava: C. H. BECK SK, 2012, s. 5.

¹⁴ ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 25.

Za nositele veřejné správy lze uvést státní a samosprávné veřejnosprávní korporace, tedy kraje a krajské úřady, obce a obecní úřady, veřejnoprávní fondy, zájmové organizace (např. profesní komora) atd., pokud vznikly na základě zákona a jsou jím regulovány. Předmětná správa má vazbu na veřejnoprávní vztahy, kdy se jedná o správu státu jako komplexu, správu veřejných záležitostí ve společnosti koordinované ve stát. Lze shrnout, že je koordinovaná státem ke správě veřejných věcí a její instituce jsou zpravidla voleny občany. Jde tedy o správu veřejných záležitostí ve veřejném zájmu. Za její úkol lze vyjma uvedených chápat ochranu veřejného pořádku, bezpečnost a ochranu státu. Dále politiku zahraniční a hospodářskou, včetně sféry sociální, zdravotní a školské.¹⁵

2.2. Organizační struktura veřejné správy

Z předchozí charakteristiky je patrné, že identifikace veřejné správy je poměrně spleťtíou problematikou. Pro sjednocení optiky na její identifikaci a aplikaci, ji tak lze vtisknout konkrétnější podobu prostřednictvím její organizační struktury, která vychází z určitých pravidel.

Organizace předmětné správy je ukotvena v řadě právních předpisů, které jsou součástí tzv. Ústavního pořádku ČR, který je pololegální, tedy není tvořen jedním dokumentem. Z hlediska orientace této „práce“ je zásadní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Ústava ČR**“). Dle čl. 9. odst. 1 „Ústavy ČR“ může být doplněna či měněna jen ústavními zákony. Ústavní zákony jsou schvalovány oběma komorami Parlamentu ČR. „Ústava ČR je“ tvořena uvedeným vlastním zákonem, ale dále zákonem č. 23/1991 Sb., Ústavní zákon, kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „**ústavní zákon**“).¹⁶ Fungování a organizace veřejné správy se prolínají více ustanoveními „Ústavy ČR“. Hned ve čl. 8 lze nalézt zaručení samosprávy územním samosprávným celkům. Ve čl. 41 jsou následně územně samosprávné celky oprávněny podávat návrhy zákonů. Klíčové jsou ovšem čl. 99-105 věnující se přímo náležitostem územní samosprávy.¹⁷

¹⁵ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 23-24.

¹⁶ ÚSTAVNÍ SOUD. Ústavní pořádek České republiky. *Usoud.cz* [online]. © 2002-2015 [cit. 2009-09-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.usoud.cz/pravni-uprava>>.

¹⁷ ČESKO. Ústavní zákon České národní rady ze dne 16. prosince 1992. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 3-24. Dostupné z WWW: <<https://sancedetem.cz/publikace/ustava-ceske-republiky-ustavni-zakon-c-11993-sb>>. ISSN neuvedeno, s. 4, 23.

Dále je „Ústava ČR“ tvořena navazujícím usnesením č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „**Listina základní práv a svobod**“). Součástí Ústavy ČR je také zákon č. 347/1997 Sb., Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „**ústavní zákon II**“). Zde lze zmínit např. čl. 99 určující, že ČR je členěna na obce, což jsou základní územní samosprávné celky, a kraje jako vyšší územní samosprávné celky.¹⁸

Dále zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**kompetenční zákon**“) stanovující strukturu a působnost orgánů ústřední správy. Další legislativní ustanovení upravují zejména zřízení a působnost navazujících správních úřadů a dalších činitelů veřejné správy.¹⁹

V moderní demokratické společnosti se odborné zdroje shodují, že veřejná správa a její systém zahrnuje dvě základní větve (tzv. organizační členění), a to větev samosprávy a státní správy. Primárním důvodem uvedené klasifikace je snaha o decentralizaci a dekoncentraci veřejné správy, s čímž souvisí i tzv. princip subsidiarity.²⁰ Fundamentem tohoto principu je přenášení veřejné správy a služeb na úroveň nejbližší občanovi, kdy stát část svých kompetencí (státní správa) převede na samosprávu.²¹

Některé zdroje za doplňkové členění označují ještě ostatní veřejnou správu (či také zbytkovou) zahrnující veřejnoprávní činitele se soukromoprávní pozicí typu nadace, veřejné fondy atd. Základní dělení či struktura ovšem vždy zahrnuje státní správu a samosprávu.²²

¹⁸ MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/210619572-Vstupni-vzdelavani-nasledne-kapitola-1-organizace-a-cinnost-verejne-spravy.html>>, s. 6; ÚSTAVNÍ SOUD. Ústavní pořádek České republiky. *Usoud.cz* [online]. © 2002-2015 [cit. 2009-09-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.usoud.cz/pravni-uprava>>.

¹⁹ MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/210619572-Vstupni-vzdelavani-nasledne-kapitola-1-organizace-a-cinnost-verejne-spravy.html>>, s. 6.

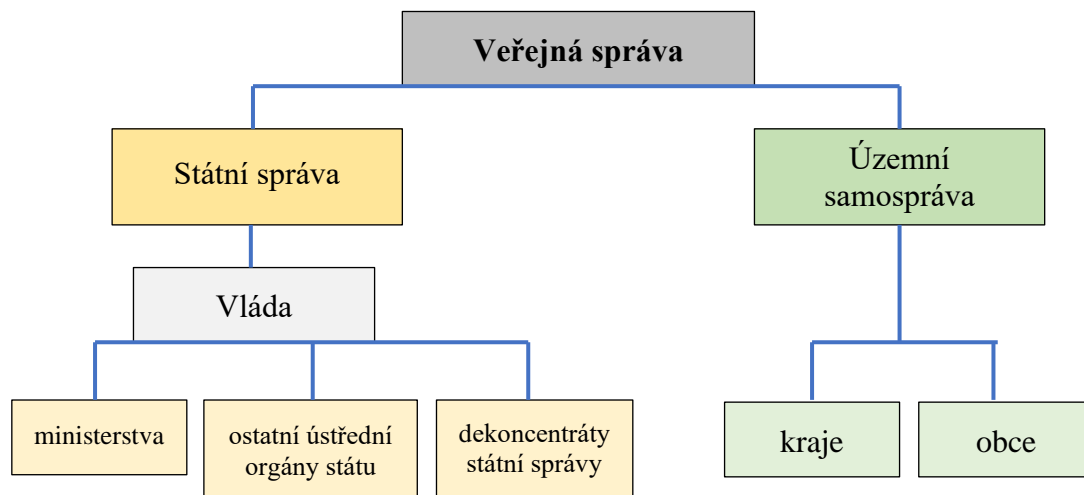
²⁰ ANTUŠÁK, E., VILÁŠEK, J. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova, 2016, s. 91.

²¹ POSPÍŠILOVÁ, T., JANTULOVÁ ŠTOVÍČKOVÁ, M. *Příběhy budování občanského sektoru v České republice po roce 1989*. Praha: Univerzita Karlova, 2019, s. 35.

²² KRUNTORÁDOVÁ, I. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 19.

Následující schéma zachycuje uvedené členění, kdy navazující kapitoly pak charakteristiku uvedených konkretizují.

Obr. 1: Organizační struktura veřejné správy



Zdroj: Vlastní zpracování; Dvořáček, Slunčík (2012, s. 79)

Státní správa a samospráva jsou souvztažnými, spolu a vedle sebe působícími projevy veřejné správy. Jejich účel tak není shodný²³, kdy blíže k jejich představení se věnují následující podkapitoly 2.2.1 a 2.2.2.

2.2.1. Státní správa

Státní správa představuje činnost, kterou stát provádí buď přímo státními orgány nebo orgány na které přenesl určitou část výkonu státní správy. V koordinaci veřejného sektoru má klíčovou roli v podobě formulace koncepcí a obecného rámce pro chod dílčích sektorů ve společnosti. Uvedené koncepce naplňuje pomocí zákonů, řídicích a kontrolních aktivit. Nejvýznamnějším orgánem je zde vláda ČR řídící, kontrolující a sjednocující aktivity ministerstev a dalších 17. orgánů státní správy.²⁴ Dle základního členění lze tyto orgány rozdělit na ústřední a územní. Ústřední orgány lze definovat jako správní úřady, které stojí na pomyslném vrcholu hierarchie a nemají již nadřazený vyšší úřad. Jediným nadřazeným stupněm těchto orgánů je vláda.²⁵ Mezi tyto orgány patří:²⁶

²³ HEGER, V. *Komunikace ve veřejné správě*. Praha: Grada Publishing, 2012, s. 47.

²⁴ MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/210619572-Vstupni-vzdelavani-nasledne-kapitola-1-organizace-a-cinnost-verejne-spravy.html>>, s. 8.

²⁵ ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 95

²⁶ DVOŘÁČEK, J., SLUNČÍK, P. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 80.

- Ministerstva ČR,
- Národní bezpečnostní úřad,
- Český statistický úřad,
- Český báňský úřad,
- Správa státních hmotných rezerv,
- Český telekomunikační úřad atd.

Pro všechny tyto orgány platí základní pravidla, tím je celostátní působnost, věnují se primárně státní správě a nejsou podřízeny jiným orgánům.

2.2.2. Samospráva

Samospráva je druhým typem veřejné správy, kterou lze dále dělit na samosprávu územní a zájmovou. Pojem samospráva vychází z podstaty svého způsobu řízení, tedy „spravuje se sám“, v praxi to znamená, že daný orgán může o některých záležitostech rozhodovat sám. Hlavním důvodem výhodnosti samosprávy oproti centrálnímu řízení státní správy je fakt, že je orgán daleko blíže spravovanému subjektu, než by byl v případě centrální správy. Dalším důvodem je efektivita v rozhodování. Komplexně samospráva představuje způsob správy vybraného celku, kdy určitý subjekt o vybraných otázkách rozhoduje sám, autonomně.²⁷

Z hlediska jejího postavení nejde jen o právní nebo sociálně-kulturní vymezení, klíčové je postavené v politickém systému, kdy podporuje fungování právního státu. Samospráva je často titulována jako tzv. čtvrtá moc, kdy samostatná působnost je chápána jako nenahraditelný rys moderního demokratického řízení, protože zabraňuje kumulaci a zneužívání moci. Nicméně, bez centrální moci nemůže efektivně fungovat, protože její rozhodnutí jsou vymahatelná prostřednictvím státu, který je oprávněn případně zasahovat do jejích aktivit a rozhodnutí.²⁸

Územní samosprávu lze definovat pojmem územní samosprávný celek, což je společenství občanů, které pojí stejné území a mají právo na určitou samosprávu. Jedná se tedy o prostorově ohraničený funkční komplex, který je zplnomocněn sám rozhodovat o vlastních záležitostech. Příkladem jsou dle Ústavy ČR územní samosprávě č. 99 obce jako základní územní samosprávné komplexy a kraje jako vyšší územní samosprávné

²⁷ ŠUGÁR, J., JAKUBCOVÁ, L. *Bezpečnostní aspekty vybraných negativních sociálních jevů v názorech policistů ČR*. Zlín: VeRBuM, 2013, s. 60.

²⁸ KRUNTORÁDOVÁ, I. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 19.

celky.²⁹ Ve čl. 100 odst. (1) „Ústava ČR“ následně uvádí, že „Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.“³⁰

Obce se dále dělí na tři typy podle rozsahu výkonu statní správy, která je jí svěřena. Typy obcí jsou následující:³¹

- se základním rozsahem = zajišťují a vedou evidenci obyvatel, obstarávají volby v obci, starají se o ochranu veřejného pořádku atd.,
- s rozsahem pověřeného obecního úřadu = specifikací pro tento rozsah je působnost matričního úřadu a stavebního úřadu, tyto činnosti statní správy vykonávají i pro okolní obce se základním rozsahem,
- s rozsahem úřadu obce s rozšířenou působností (ORP) – oproti obcím s pověřeným obecním úřadem se vyznačují např. evidencí motorových vozidel, sociálně právní ochranou dětí, vydáváním občanských průkazů a pasů nebo vydáváním řidičských průkazů.

2.3. Definice obce, její pravomoci a orgány

V České republice se obcím primárně věnuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), kdy definici obce dle tohoto zákona tvoří primárně § 1 a 2, které jsou v následujícím znění: „§ 1 Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. § 2 (1) Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. (2) Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“³² V ČR je v roce 2022 celkem evidováno 6254 obcí.³³

²⁹ ŠUGÁR, J., JAKUBCOVÁ, L. *Bezpečnostní aspekty vybraných negativních sociálních jevů v názorech policistů ČR*. Zlín: VeRBuM, 2013, s. 60.

³⁰ ČESKO. Ústavní zákon České národní rady ze dne 16. prosince 1992. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 3-24. Dostupné z WWW: <<https://sancedetem.cz/publikace/ustava-ceske-republiky-ustavni-zakon-c-11993-sb>>. ISSN neuvedeno, s. 15.

³¹ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Obce. *UUR.cz* [online]. © 2002-2023 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>>.

³² ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 1737.

³³ MACELA, M. Obec, sociální práce a finance. *DVS.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6879363>>.

Obec je tedy veřejnoprávní korporace, primárním územním samosprávným společenstvím občanů, kdy tvoří územní komplex vymezený hranicí území obce. Disponuje vlastním majetkem, má pravomoc vystupovat pod svým jménem v právních vztazích a nese odpovědnost za výstupy těchto vazeb. Jejím úkolem je péče o všestranný rozvoj daného území a plnění potřeb daných občanů, včetně naplňování zájmu veřejného. Z hierarchického hlediska je nejnižším subjektem státní správy, kdy může být státem zmocněna k realizaci dílčích úkolů státní moci. Vždy se řídí danou legislativou a korespondujícími předpisy (např. usnesení vlády).³⁴

V rámci samostatného jednání mohou obce vydávat obecně závazné vyhlášky, které občanům stanovují povinnosti vůči obci a jsou právními předpisy obce. Obecně závazné vyhlášky vydává zastupitelstvo obce v oblastech samosprávy (konkrétní pravomoci zastupitelstva stanovuje např. „zákon o obcích“ v § 84, 85). Tyto vyhlášky zároveň nesmí překračovat pravomoci obce stanovené zákonem. Dále mohou ukládat různé povinnosti občanům, např. se může jednat o povinnost zabezpečit veřejný pořádek v obci, k ochraně životního prostředí, k užívání obecního majetku sloužící veřejnosti nebo pro pořádání kulturních akcí v obci. Druhým typem právního předpisu vydávaného obcí je nařízení, které vydává rada obce. Tyto dokumenty jsou vydávány v oblastech výkonu přenesené působnosti, aby bylo možné nařízení vydat je nutné, aby k tomu obec výslovně zmocňoval zákon. Za jiných okolností nelze nařízení vydat.³⁵

„Zákon o obcích“ vymezuje dílčím orgánům jejich působnost, která se dělí na vyhrazenou (nelze ji převádět na jiné orgány obce) a zbytkovou (v kompetenci rady nebo starosti).³⁶

Každá obec vystupuje na veřejnosti prostřednictvím svých orgánů, kdy se jejich činnost řídí výše uvedeným zákonem. Hlavním a nejdůležitějším orgánem je zastupitelstvo obce, které obec spravuje a je složeno z fyzických osob volených v komunálních volbách. Zastupitelstvo může následně zřídit iniciační a kontrolní orgány, kdy zřízení finančního a kontrolního výboru obce je povinné. Zastupitelstvo např. dále schvaluje rozpočet, vydává vyhlášky, vyhlašuje referendum, stanovuje výši odměn zastupitelů, zřizuje a ruší výbory atd. V čele zastupitelstva stojí starosta, který obec

³⁴ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 70-71.

³⁵ ŠÍN, Z. *Tvorba práva: pravidla, metodika, technika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 120.

³⁶ MINISTERSTVO VNITRA. Veřejná správa: Základní informace pro nově zvolené členy zastupitelstva obce. *MVCR.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-09-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-pro-nove-zvolene-cleny-zastupitelstva-obce.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>>.

zastupuje ve veřejných otázkách, poskytuje informace, svolává a řídí zasedání zastupitelů, je v čele obecního úřadu, jmenuje a odvolává tajemníka obce atd. Dalším subjektem je místostarosta, který zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti. Výkonným orgánem obce je rada, která je složená ze starosty a z členů určenými ze zastupitelstva. Úkoly zastupitelstva a uvedené rady plní obecní úřad, který dále plní úkoly z přenesené působnosti stanovené zákonem. Jak již bylo uvedeno, obec rozhoduje a plní úkoly v zájmu vlastních občanů, ale i celé společnosti. Vždy se řídí zákonem. Do dílčích pravomocí spadá řada úkolů, kdy lze zmínit např. hospodaření obce, návrh a schvalování rozpočtu, zřizování organizačních složek kraje, kooperace a tvorba dobrovolných závazků, vydávání vyhlášek, projednávání přestupků, aktivity v oblasti turismu, dále mohou vydávat řidičské a další průkazy atd.³⁷

Obec může také jako další orgán zřizovat obecní policii a specifické orgány např. komisi rady obce, která vykonává přenesenou působnost obce (např. vydávat nařízení).³⁸

Obce si mohou svoji vnitřní a vnější organizaci adaptovat samostatně, kdy tuzemská legislativa určuje základy vnitřní organizace (např. druhy orgánů v § 15 „zákonu o obcích“, způsob jejich utváření atd.). Personální obsazení, celková struktura orgánů je pak v dikci obce.³⁹

2.4. Definice kraje, jeho pravomoci a orgány

V ČR je aplikováno tzv. dvoustupňová regionální hierarchie zahrnující předchozí představené obce, ale také kraje. Kraje mají shodně jako obce ohraničené území, majetek, zdroje příjmů, vlastní občany a orgány. Mohou zakládat sociální ústavy a služby. Kraje kooperují s obcemi, kdy ovšem nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti (např. aspekty ohledně rozpočtu).⁴⁰ Kraje představují územní společenství občanů s právem na samosprávu. Shodně jako obec, je veřejnoprávní korporací, s vlastním majetkem a příjmy vymezenými zákonem, včetně hospodaření s nimi dle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje

³⁷ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 60-61; MINISTERSTVO VNITRA. Veřejná správa: Základní informace pro nově zvolené členy zastupitelstva obce. *MVCR.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-09-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-pro-nove-zvolene-cleny-zastupitelstva-obce.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>>.

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA. Veřejná správa: Základní informace pro nově zvolené členy zastupitelstva obce. *MVCR.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-09-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-pro-nove-zvolene-cleny-zastupitelstva-obce.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>>; TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 60.

³⁹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 13.

⁴⁰ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 113.

v právních vazbách pod vlastním jménem a odpovědností.⁴¹ Postavení a identifikaci kraje se věnuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o krajích**“), kdy v § 1 odst. (1) stanovuje: „*Kraj je územní společenství občanů; náleží mu právo na samosprávu, které vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje (dále jen „samostatná působnost“)*“.⁴² V odst. (2)-(4) potvrzuje uvedené.

V ČR je stabilně celkem 14 krajů.⁴³ Z hlediska vztahů obcí a krajů platí, že kraje nesmí zasahovat do samostatné působnosti obcí a naopak, kdy shodná působnost nemůže být současně působností u obou subjektů. V případě, že kraj má určenou kontrolní pravomoc vůči obci u samostatné působnosti, pak se u kraje jedná o přenesenou působnost, kdy realizuje výkon státní správy.⁴⁴

Pravomoci krajů z hlediska jejich samostatné působnosti nejsou podřízeny orgánům státní správy. Aktivity krajů se řídí zákony a předpisy, kdy pro ně nejsou autoritativní interní akty státu (vyjma případného porušení ústavnosti a legislativy krajem). U přenesené působnosti se podřizují ministerstvům a jejich normativním aktům. Do samostatných pravomocí spadá uvedené hospodaření s majetkem, stanovení rozpočtu, zřízení organizačních složek, vydávání vyhlášek, zákonodárná iniciativa vůči Poslanecké sněmovně ČR, rozvoj turismu, plánování rozvoje kraje, odpovědnost za specifické zákony (např. za rozvoj památkové péče, za zřizování zdravotnických zařízení atd.). U přenesené působnosti realizují aktivity z hlediska evidence obyvatel, rybářství, regionálnímu rozvoji atd. Kraje tak disponují poměrně širokým spektrem pravomocí a povinností vůči občanům. Kraj dále např. zřizuje a financuje střední školy na svém území, v oblasti zdravotnictví zřizuje a provozuje krajské nemocnice, zodpovídá za domovy pro seniory, zodpovídá za stav silnic druhé a třetí třídy, stejně tak za jejich stavbu a opravy, a v neposlední řadě rozděljuje dotace z Evropské unie.⁴⁵

⁴¹ PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 12.

⁴² ČESKO. Zákon č. 129 ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1765-1782. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 1765.

⁴³ ASOCIACE KRAJŮ ČR. Kraje. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-09-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.asociacekrajů.cz/kraje-cr/>>.

⁴⁴ ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 104.

⁴⁵ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 58-59.

Orgány kraje tvoří zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman, zvláštní orgány kraje a krajský úřad. Zastupitelstvo je hlavním a základním orgánem kraje, které slouží ke správě kraje stanovené „zákonem o krajích“ vyplývající především ze samostatné působnosti. Počet členů v zastupitelstvu se odvíjí od počtu obyvatel v kraji v rozmezí od 45 do 65 členů. Dokumenty vydávané zastupitelstvem kraje v rámci samostatné působnosti se nazývají obecně závazné vyhlášky kraje a je možno jimi ukládat povinnosti fyzickým i právnickým osobám v rozsahu stanoveném v zákoně. Tyto vyhlášky mohou např. regulovat konzumaci alkoholu na veřejnosti nebo upravovat podmínky pořádání kulturních akcí v kraji. Nařízení jsou druhým typem dokumentu vydávaná krajem. Může je vydávat rada kraje v rámci přenesené působnosti, pokud je k tomu zákonem zmocněna. Dalším důležitým orgánem kraje i z hlediska korupčních rizik je krajský úřad v čele s jeho ředitelem. Funkce ředitele je apolitická. Do funkce ho jmenuje hejtman kraje po předchozím souhlasu ministra vnitra. Tento úřad je výkonným orgánem kraje zajišťující výkon veřejné správy na svém území. Jeho primární náplní je plnění úkolů, které mu předkládá zastupitelstvo kraje a rada kraje. Dále je pomocným orgánem v aktivitách krajských výborů, projednává přestupky dle zákona, přezkoumává rozhodnutí obecními orgány, kontroluje výkon přenesené působnosti v obcích. Uvedená rada kraje představuje výkonný orgán kraje, kdy své aktivity zodpovídá zastupitelstvu. Zasedání rady jsou neveřejná. Členem rady je mimo jiných i hejtman a jeho zástupce. Hejtman reprezentuje kraj navenek, kdy je i se svým zástupcem volen a podřízen zastupitelstvu. Kraje mohou zakládat i specializované orgány označované jako dekoncentráty (na základě vertikální dekoncentrace), může se jednat např. o správu národních parků. Vyjma těchto, kraje mohou ustanovovat i další orgány, kdy se ovšem musí opět jednat o finanční a kontrolní výbor. Dle uvážení kraje pak např. o výbor pro národní menšiny.⁴⁶

⁴⁶ TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 57-58; NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. Orgány kraje. *NÚV.cz* [online]. © 2011-2022 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW:<<http://archiv-nuv.npi.cz/t/organy-kraje.html>>.

3 Korupce a legislativa

Korupce přitahuje poměrně značnou pozornost po celém světě, kdy lze polemizovat, zda je tato pozornost způsobena vlivem zvýšeného povědomí o její existenci a negativních dopadech nebo vlivem rostoucího rozsahu tohoto již trvalého problému.

Korupce je společenským jevem a fenoménem, který je jednoznačně vnímán negativně. Vlivem jejího rozšiřování a existence mnoha podob je již téměř běžnou součástí každodenního života.⁴⁷ Aby bylo možné identifikovat korupční rizika a příčiny vzniku korupce, je nutné identifikovat, co vlastně korupce je, jak vzniká a jak je legislativně ošetřena, což je obsahem následujících kapitol.

3.1. Korupce a její podstaty

3.1.1. Definice korupce

Korupce je jednou z nejvážnějších a nejnebezpečnějších společenských hrozeb, která přímo ovlivňuje stabilitu, bezpečnost a demokratický, politický, ekonomický a sociální systém země. Důsledky korupce vedou k úpadku mravních hodnot, ke ztrátě důvěry ve veřejné instituce, k ohrožení řádného fungování tržní ekonomiky a demokratických institucí, k prohlubování sociálních nerovností a k porušování principu rovných příležitostí. Je společensky negativním jevem vyznačujícím se odklonem od hodnotově orientovaného a normativně přizpůsobeného způsobu prosazování zájmů a potřeb společnosti. V mezinárodním prostředí se používají různé výklady pojmu korupce odrážející upřednostňování soukromého zájmu před zájmem veřejným.⁴⁸

Korupce je poměrně složitý jev. Není proto překvapivé, že jedním z největších problémů, s nimiž se při řešení otázky korupce lze setkat je skutečnost, že neexistuje jednotná shoda na přesné definici tohoto pojmu, ani na tom, jaké druhy chování spadají pod pojem korupce. Vše ztěžuje aspekt, že se její projevy a chápání neustále mění. Uvedená modifikace je např. způsobována vývojem společnosti, ale také bagatelizováním tohoto hluboce závažného společenského nešvaru. Jak již bylo uvedeno, korupce je stará jako lidstvo samo. Světová banka, ale např. i mezinárodní nezisková organizace bojující

⁴⁷ MISR. Corruption as a social problem. *MINV.sk* [online]. © 2023 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.minv.sk/?survey&okruh=2&tema=11>>.

⁴⁸ MISR. Corruption as a social problem. *MINV.sk* [online]. © 2023 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.minv.sk/?survey&okruh=2&tema=11>>.

proti korupci, Transparency International, identifikují korupci obdobně jako zneužití veřejné/svěřené moci k soukromému prospěchu.⁴⁹

I Evropská unie (dále jen „EU“) v boji proti korupci potvrzuje absenci jednotné charakteristiky. Za korupci se dle EU považují praktiky, které v praxi v jednom kulturním kontextu nemusí být nutně vnímány za korupční v jiném. EU se také odkazuje na výše uvedenou definici od Transparency International, kterou považuje za aktuálně velmi rozšířenou a přijímanou. Nicméně, dodává, že komplexně se jedná o poměrně širokou a obecnou definici, která nemusí zahrnovat všechny případy korupce za účelem dosažení vlastního zisku. EU pak pojímá korupci jako širší socioekonomický problém zahrnující následující aspekty:⁵⁰

- střet zájmů = situace, kdy může jednotlivec získat osobní prospěch z aktivit/rozhodnutí vykonaných v rámci dané veřejné funkce,
- klientelismus = systém výměny zdrojů založený na vykořisťovatelském principu,
- různé formy zvýhodnění = osoba v úředním postavení využívá svou moc a autoritu, aby poskytla výhody např. blízké osobě (např. zvýhodnění při zájmu o zaměstnání),
- obchodování s mocí = využití osobních vazeb na další osoby ve veřejné správě pro určitý prospěch třetí osoby,
- další podobné nežádoucí jednání.

U tuzemských odborných zdrojů je z hlediska definice korupce taktéž často odkazováno na výklad od Světové banky či Transparency International.⁵¹ I v těchto odkazech je ovšem určitá kritičnost definice. Prvotně, že nevymezuje, zda se jedná o pracovní vztah ve veřejném nebo soukromém sektoru. Dále, že nezmiňuje peněžní odměnu a za korupci, kdy je tak považován za korupci i případ dvou vzájemných protislužeb (bez peněžní platby). Ovšem např. neplnění povinností, předstírání nemoci atd. jsou akty korupce, ale bez směny nebo peněžního prospěchu. Nejčastěji lze tak

⁴⁹ IGBOKWE, O. E. *Dealing with Bribery and Corruption in International Commercial Arbitration: To Probe or not to Probe*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2023, p. 8.

⁵⁰ EUROPEAN PARLIAMENT. Combating corruption in the European Union. *Europa.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-12]. Dostupné z WWW: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739241/EPRS_BRI\(2022\)739241_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739241/EPRS_BRI(2022)739241_EN.pdf)>, p. 2-3.

⁵¹ Např. JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice I: peníze a platební styk*. Praha: Grada Publishing, 2013, s. 239; RYSKA, P., PRŮŠA, J. *Korupce: ekonomie vs. mýty, publikace 6/2013*. Praha: Institut Václava Klause, 2013, s. 17.

korupci chápat jako akt reciprocity, tedy jedna služba je provedena výměnou na jinou, kdy může i nemusí obnášet peněžní odměnu.⁵²

Ministerstvo financí ČR korupci dle legislativy řadí mezi trestné činy, kdy ji charakterizuje jako „*vztah mezi dvěma subjekty (jednotlivci nebo institucemi), z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody. Druhý pak očekává za tuto poskytnutou výhodu protislužbu, ať už materiální či nemateriální povahy.*“⁵³

Poměrně výstižnou definici v neposlední řadě předkládá Policie ČR, která korupci vnímá jako zneužití postavení spojené s porušením principu nestrannosti v rozhodovacích procesech. Cílem je materiální zisk nebo jiná výhoda. Jedná se o projev chyby v rozhodování a řízení. Je etickým a mravním selháním jednotlivců.⁵⁴

3.1.2. Příčiny korupce

Existuje řada teorií vysvětlující příčiny korupce usilující o identifikaci faktorů způsobujících, že v jedné zemi je korupce rozšířenější než v jiné. Teorie se na příčinách neshodují vlivem obtížnosti měření míry korupce. Shodují se ovšem, že úroveň korupce a její vnímání je ovlivněno více proměnnými.⁵⁵

Odlišnost identifikace příčin korupce je patrná i napříč odbornými zdroji. Za možné příčiny korupce jsou uváděny např. následující aspekty, a to buď ve vzájemné součinnosti nebo i samostatně:⁵⁶

- silná monopolizace moci a trhu,
- vysoká míra byrokracie v zemi nebo neefektivní byrokracie,
- rozsáhlá velikost vlády,
- nízká decentralizace vládní moci,
- velká míra cenzury sdělovacích prostředků,
- nízká ekonomická svoboda,

⁵² RYSKA, P., PRŮŠA, J. *Korupce: ekonomie vs. mýty, publikace 6/2013*. Praha: Institut Václava Klause, 2013, s. 17-18.

⁵³ MINISTERSTVO FINANCÍ. Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026. *MFCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-07-01]. Dostupné z WWW: <https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-01_MP-pro-nesrovnalosti-pro-NPO.pdf>.

⁵⁴ POLICIE ČR. Co je korupce. *Policie.cz* [online]. © 2023 [cit. 2010-07-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>>.

⁵⁵ BURIÁNEK, J., RICHTER, E. a kol. *Život v průsečíku rizik*. Praha: Univerzita Karlova, 2020, s. 88-89.

⁵⁶ KOUKOLÍK, F. *Mocenská posedlost*. Praha: Univerzita Karlova, 2018, s. 165.

- etnické rozdělení společnosti a preference vlastních skupiny občanů,
- chudoba,
- nízká vzdělanost populace,
- nedostatečný přístup k internetu (nízká informovanost),
- genderová nerovnost,
- vysoká míra korupce v sousedních zemích,
- politická nestabilita,
- nedostatečná právní ochrana majetku.

Obecně lze za původce korupce označit lidskou touhu po zisku a prospěchu. Jejimi primárními atributy jsou poptávka (osoba přijímající úplatek, tzv. korumpovaný) a nabídka (osoba nabízející úplatek, tzv. korumpující). Příčiny korupce korespondují s výrazným osobním prospěchem a poměrně nízkým rizikem souvisejícím s korupční aktivitou. Důvody pro korupčního jednání jsou v uvedeném kontextu následující:⁵⁷

- sociální změna, kdy se např. jedná o přechod z tradiční společnosti na moderní,
- deficity ve vývoji společnosti, kdy se jedná o nositele rozdílů v příjmech, v politické moci jako podmínky pro nabytí zisku, modifikaci morálních hodnot, nízkou sílu státu atd.,
- monopol státu, což vede k tvorbě státních tříd,
- ekonomické aspekty vedoucí k tvorbě disbalance mezi nabídkou a poptávkou,
- sociálně-psychologické důvody vycházející ze specifických nebo naopak skupinových determinant.

Další odborné zdroje za příčiny a podněty ke korupčnímu jednání uvádějí regulace, administrativu a komplikované řízení státní správy v postavení k populaci. Za konkrétní příčiny korupce ve veřejné správě lze dále stanovit:⁵⁸

- nedostatečné platové ohodnocení a případná výše úplatku,
- nedůsledný a neaktuální systém kontroly,
- klientelismus znamenající preferenci určité skupiny lidí při vyřizování záležitostí na úřadu,
- hluboké historické kořeny korupčního jednání v minulosti dané země,

⁵⁷ CHMELÍK, J., TOMICA, Z. *Korupce a úplatkářství: charakteristika, způsob páchání, právní aspekty, postupy při vyšetřování, protikorupční opatření, mezinárodní dokumenty*. Praha: Linde, 2011, s. 25-27.

⁵⁸

- byrokratická kultura s nekvalitní organizační strukturou,
- chudoba populace,
- korupční vzory, kdy, pokud bude veřejnost přesvědčena, že na úřadu lze za úplatek získat jistý profit, tím více korupce poroste.

Z hlediska cílení této „práce“ lze v neposlední řadě u veřejné správy a veřejných zakázek uvést jmenovitě hlavní příčiny rozmachu korupce, které lze klasifikovat na objektivní a subjektivní:⁵⁹

- Objektivní příčiny = Nízké platové ohodnocení úředníků, nepřenašení slev dodavatelů od odběratelů u realizace veřejných zakázek a nízká míra motivace případnou korupci nahlásit.
- Subjektivní příčiny = Např. nedostatky v legislativě, absence návodů a formulářů, nedostatek zkušeností zúčastněných stran, neefektivní řízení, zastaralé metody auditu, nedostatek změn, málo rozvinutý trh veřejných zakázek, nedostatečný zájem veřejnosti o problémy s veřejnými zakázkami atd.

3.1.3. Vývoj korupce

Dle tuzemských zdrojů lze korupci rozdělit do 4 vývojových fází:

1. Fáze náhodné korupce = Zde nenastává masové šíření korupčního jednání. Stále je upřednostňováno dobré jméno před krátkodobým profitem. Hlavní premisou pro setrvání korupce v této fázi je efektivní kontrola odhalující případné korupční jednání. Výjimečné případy jsou dostatečně odrazující, viníci jsou veřejně potrestáni.⁶⁰ Dle Světové banky se jedná o tzv. izolovanou korupci, která je vzácná a korupční jednání lze snadno odhalit a potrestat.⁶¹
2. Fáze spontánně regulované korupce = Zde dochází k selhání kontrol a z výjimek se stávají pravidla. Vznikají specifické, neformálně trestané korupční normy jednání. Korupce se mění na spontánně regulovaný sociální proces. Novými korupčními normami se řídí stále větší podíl populace a korupce může dosahovat masových rozměrů.⁶²

⁵⁹ FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 37-38.

⁶⁰ FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 32.

⁶¹ BURIÁNEK, J., RICHTER, E. a kol. *Život v průsečíku rizik*. Praha: Univerzita Karlova, 2020, s. 87-88.

⁶² FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 33-34.

3. Fáze organizované korupce = Zde se spontánní šíření korupce mění ve volnou soutěž a je organizovaná. Cílem je eliminovat konkurenci, zvyšovat zisky a pojistit korupční rizika, což vede k dominantnější institucionalizaci korupce. Korupce je pak organizovaným zločinem zahrnující i vydírání atd. Existují již propojené korupční řetězce zahrnující i nejvyšší státní úředníky a podporující budování korupčních monopolů.
4. Fáze systémové korupce = Korupce již dosahuje maximální integrace klientských sítí a státních institucí. Státní správa již bez ní nedokáže fungovat. Jsou vytvářeny nové orgány se skrytým účelem požadování úplatků. Korupci organizují vysoce postavení úředníci a politici, kdy např. vybírají podíly na úplatcích, které vybrali jejich podřízení. Korupce je zde budována státem a vzniká korupční stát.⁶³

Naproti tomu zahraniční zdroje nabízí nejčastěji vývoj korupce v podobě 3. fázi:⁶⁴

1. Omezená korupce = V 1. fázi je korupce relativně omezená a příliš nezasahuje do společenského života. V tomto stádiu lze bez překážek a vydírání realizovat téměř veškerá jednání s veřejnou správou a vládou. Práva a předpisy jsou implementovány bez „poškození“ veřejnosti. Korupce je omezena na výše postavené úředníky.
2. Všudypřítomná korupce = V této fázi je korupce patrná již ve všech veřejných procesech. Bez podplácení se téměř nic již neobejde. Dochází ke všeobecnému ekonomickému chaosu, degradované státní správě, ke ztrátě autority a respektu veřejnosti směrem k veřejné správě a politickému systému.
3. Sebedestruktivní korupce = Jedná se o nejzajímavější a nejobtížněji zachytitelnou korupci, která se stává sebedestruktivní a ničí strukturu společnosti. Korupce sama o sobě nemá destruktivní účinky, ale musí být reflektovány její příčiny a dopady. Korupce iniciuje rozvoj větší korupce, a to, když se vydírání rozšiřuje do veřejné správy, jedná se o projev předchozí korupce na vyšší úrovni. Korupce tak v podstatě cirkuluje a postupně prorůstá společností, kdy stimuluje další a větší rozvoj a stupeň korupce.

⁶³ FRÍČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999, s. 34.

⁶⁴ ALATAS, H. S. *The Problem of Corruption*. Malaysia: The Other Press, 2015, p. 25-28; ROTHSTEIN, B., VARRAICH, A. *Making Sense of Corruption*. United Kingdom: Cambridge University Press, 2017, p. 27.

3.1.4. Klasifikace korupce

Ve snaze identifikovat typy korupce se objevují i pokusy o její klasifikaci. Shodně jako u předchozích fundamentů korupce, také u jejího třídění existuje poměrně široká škála možných typů odlišených ze vstupních parametrů identifikující danou formu.⁶⁵ První typologii lze uvést dle dvou parametrů:⁶⁶

- a) malá administrativní korupce:
 - podplácení úředníků,
 - cíleně nepřehledná regulace, zatemňování pravidel, nekvalitní organizace,
 - zneužití pravomocí plynoucí z dozorových aktivit veřejné správy.
- b) zneužití veřejných zdrojů:
 - zpronevěra veřejných zdrojů,
 - nehospodárné využití veřejných zdrojů,
 - soukromý zisk z privatizace,
 - zneužití úřední moci při udělování veřejné zakázky,
 - nepotismus, klientelismus, příp. prodej pozic.

Další možná klasifikace se zaměřuje, zda jde o korupci nahodilou nebo vědomě budovanou strukturu. Dle těchto parametrů se jedná o následující dva typy korupce:⁶⁷

- korupce funkční = jde o selhání jedince, kdy korupce není budovanou sítí vztahů pro udržení korupčního jednání, ale je náhodným jevem,
- korupce systémová (institucionální, tzv. velká korupce) = jedná se o systémovou záležitost s charakterem a strukturou organizace.

Dle původu nebo také rozsahu se korupce člení na následující typy:⁶⁸

- Malá korupce = Korupce zahrnuje menší úplatky za opakované transakce. Jedná se o zneužití pravomocí, podplácení úředníků, využívání komplikované regulace, manipulace flexibilně nastavených pravidel v něčí prospěch atd.
- Velká korupce = Korupce je nejen ve společnosti, ale týká se i vysoce postavených úředníků. Primárně je spojována s jednáním politiků a vrcholných veřejných

⁶⁵ BOHATÁ, M. a kol. *Etika a integrita veřejné správy*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 129.

⁶⁶ ŠTIČKA, M. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008, s. 20.

⁶⁷ BOHATÁ, M. a kol. *Etika a integrita veřejné správy*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 129.

⁶⁸ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠÍMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 13-16.

činitelů. Mnohdy se jedná o kryté nekalé jednání, které je ovšem v nižší míře než u malá korupce. Je značně nebezpečná vlivem vysokého objemu prostředků, které jsou předmětem této korupce. Jedná se např. o zpronevěru veřejných zdrojů, získání nedostupných informací, přidělování monopolních licencí, nehospodárné využití zdrojů atd.

- Korupce state capture = Nově se také uvádí druh korupce, který je pomyslným středem malé a velké korupce a označuje se jako tzv. state capture. Zobrazuje ovládnutí legislativního procesu soukromými subjekty, kteří vytváří korupci. Při state capture často dochází k budování korupčních sítí. Může dojít k privatizaci veřejné správy, která je v soukromé moci a symbiózou politických elit. Tento klientelismus a nepotismus je příčinou vzájemné závislosti. Projevem této korupce je např. kontrola veřejných institucí pro soukromý prospěch nebo trestné aktivity, formování koluzivních sítí omezující politickou soutěž, podkopávání svobodných voleb, zneužívání legislativní moci, korupce u soudů a médií atd.

Mezi další druhy lze např. zařadit:⁶⁹

- administrativní korupce = zahrnuje úplatky ohledně snahy vyhnout se úhradě daní nebo k získání menší veřejné zakázky,
- podniková korupce = jedná se o korupční jednání v podnicích,
- politická korupce = korupce v politické sféře,
- systematická korupce = korupce je rozšířena na všech úrovních společnosti,
- ilegální korupce = dochází k přímému porušení legislativy (uplácení, vydírání),
- legální korupce = nedochází k přímému porušení dané legislativy,
- korupce ex ante a ex post = korupce krátkodobá a dlouhodobá,
- korupce očekávaná a nahodilá,
- korupce přímá a zprostředkovaná,
- korupce uvnitř a vně institucí,
- korupce z donucení nebo koluzní atd.

⁶⁹ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 17-18; IGBOKWE, O. E. *Dealing with Bribery and Corruption in International Commercial Arbitration: To Probe or not to Probe*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2023, p. 8.

3.1.5. Korupce ve veřejné správě a její specifika

Veřejná správa představuje organizační uspořádání, manažerské praktiky a institucionalizované hodnoty při implementaci politiky a vůle vlády. Je nejzjevnějším prvkem vlády. Právě institucionální kultura veřejné správy byla historicky prvkem systémem ochrany a prevencí před korupcí. Korupce je ve veřejné správě chybou institucí a omylem celého systému spočívající v nedostatečné kontrole, v nepřehledných a komplikovaných pravidlech, v monopolu moci budující prostor pro korupci. Oproti např. podnikové korupci je korupce ve veřejné správě hrubým porušením profesní etiky a porušením úkolu sloužit veřejnosti spravedlivě a objektivně jako zástupce veřejného zájmu. Zkorumpovaní úředníci dělají zaujatá rozhodnutí, která slouží jejich soukromým zájmům. V takové veřejné správě zaměřené na klienta jsou zdroje, které mají být přerozděleny pro produktivní využití, použity na korupční praktiky. Korupce vede k nereagující politice a špatné správě. Oproti korupci u jiných subjektů, je ve veřejné správě často připisována špatnému uspořádání institucí. Komplikovanost a nejednoznačnost protichůdné legislativy zesiluje diskreční pravomoc úředníků a zvyšuje riziko samoúčelných rozhodnutí. Specifikem je dále aspekt, že ve veřejné správě je korupce podporována nedostatkem odpovědnosti a transparentnosti jednotlivých rozhodnutí. Ve veřejné správě je korupce nejvíce spojována a v podstatě charakteristická klientelismem a nepotismem. Klientelismus je složitým řetězcem osobních vazeb založeným na vzájemné materiální výhodě. Nepotismus představuje hlavní příčinu korupce, protože nekompetentní jednotlivci jsou kvalifikováni k provádění specializovaných výkonů, je tak hlavním hnacím motorem střetu zájmů. Zásadním problémem korupce ve veřejné správě je poměrně nízké platové ohodnocení povzbuzující úředníky k realizaci korupce, aby si zvýšili svůj příjem. Mnohdy nenesou odpovědnost za svůj výkon a např. záměrné zdržování jednotlivých procesů oproti úplatku je tak pro ně snáze proveditelné. Korupce ve veřejné správě je specifická a závažná také z hlediska negativních dopadů na ekonomický, sociální a politický vývoj celé společnosti. Ohrožuje udržitelný ekonomický rozvoj, etické hodnoty a spravedlnost; oslabuje společnost a ohrožuje právní stát. Podkopává demokracii a řádnou správu věcí veřejných tím, že porušuje nebo dokonce podkopává formální procesy. Korupce ve veřejné správě má

za následek neefektivní poskytování služeb. Destabilizuje důvěru veřejnosti ve vládu, vytváří nesprávná rozhodnutí a omezuje schopnost vlády provádět politiky.⁷⁰

Lze shrnout, že korupce ve veřejné správě nejčastěji představuje podplácení úředníků soukromými osobami, díky čemuž dochází k nenaplňování veřejného zájmu a plnění zájmu soukromého. Nastává ztráta důvěry v právní stát a vymahatelnost práva. Korupce ve veřejné správě dále může souviset s enormní mírou administrativy a regulace ze strany státu, což zvyšuje náklady na podnikání. Pověst země se zhoršuje a klesá příliv zahraničních investic. Tyto aspekty vedou k obtížné predikci vývoje podnikatelského prostředí, k deformaci hospodářské soutěže a klesá hospodářský růst. Jak je tedy patrné, korupce ve veřejné správě má prokazatelné dopady nejen na právní podstatu věci, ale také na blahobyt celé společnosti.⁷¹ Uvedené snížení blahobytu je způsobeno např. dopady korupce ve veřejné správě v podobě růstu cen za zboží a služby, růstem veřejného dluhu, sníženou kvalitou zboží, veřejné zdroje jsou vynakládány do neproduktivních odvětví, nižší transparentností prostředí pro soukromé subjekty, růstem administrativních nákladů, snižováním objemu veřejných finančních zdrojů atd.⁷²

3.1.6. Prevence korupce

Prevence má primárně snižovat výskyt korupce, kdy ji ovšem nelze zcela odstranit. Dle teoretické deskripce lze boj proti korupci členit na různé úrovně, a to na mezinárodní, vnitrostátní a místní v následujících opatřeních:⁷³

a) mezinárodní úroveň:

- vyšší průhlednost podmínek u přidělování dotací a jejich monitoring až k cílovému subjektu,
- kooperace s EU u zpronevř,
- možnost nezávislého auditu zahraničních partnerů,

b) vnitrostátní úroveň:

- tvorba nezávislých auditů,
- kontrola finančních toků,

⁷⁰ GHOSUB, D. The Impact of Corruption on the Effectiveness of Public Administration. *Lebarmy.lb* [online]. © 2022 [cit. 2018-10-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.lebarmy.gov.lb/en/content/impact-corruption-effectiveness-public-administration>>.

⁷¹ ŠTIČKA, M. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008, s. 24-25.

⁷² ROUDNÝ, R., ZILVAR, J. *Korupce: Boj proti korupci ve veřejné správě*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001, s. 16-17.

⁷³ CHMELÍK, J., TOMICA, Z. *Korupce a úplatkářství: charakteristika, způsob páčání, právní aspekty, postupy při vyšetřování, protikorupční opatření, mezinárodní dokumenty*. Praha: Linde, 2011, s. 150-151.

- určení jasných pravidel pro poskytování dotací,
 - výchova politických činitelů, úředníků, občanů atd. z hlediska korupce,
 - odstranění imunitárních snah,
- c) místní úroveň:
- důsledný výběr úředníků,
 - postupné seberegulační role,
 - výcvik, výchova a kontrola pracovníků,
 - aplikace průhledného mechanismu řízení.

Konkrétním a primárním interním preventivním instrumentem je protikorupční program, který byl v ČR stanoven na období let 2018-2022 a aktuálně na počátku roku 2023 je projednáván program na období let 2023-2026, který ovšem není doposud schválen, ale má v základech vycházet z předchozího programu. Hlavním cílem je vymezit oblasti s korupčním potenciálem, identifikovat významná korupční rizika a po zhodnocení relevantních kontrolních a řídicích mechanismů a dle potřeby je posilovat. Obecnou snahou programu je bránit vzniku případného korupčního prostředí. Zahrnuje 5 následujících částí:⁷⁴

- tvorba a posilování protikorupčního klimatu,
- transparentnost,
- řízení korupčních rizik a sledování kontrol,
- postupy při podezření na případné korupční jednání,
- vyhodnocování interního protikorupčního programu.

Vláda dále schvaluje střednědobé strategické protikorupční dokumenty, jejichž cílem je určení priorit a vymezení aktérů v oblasti boje s korupcí, ale také např. kooperace s EU a informování občanů. Vládní koncepce v boji proti korupci na období let 2018-2022 stanovila hlavní nástroje prevence a omezování korupce následovně:⁷⁵

- akční plány, což jsou jednoleté dokumenty cílené na určení právních a jiných úkolů,

⁷⁴ VLÁDA ČR. Interní protikorupční program Úřadu vlády České republiky. *Vlada.cz* [online]. © 2009-2023 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z WWW:<<https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/protikorupcni-program/interni-protikorupcni-program-uradu-vlady-ceske-republiky-119436/>>.

⁷⁵ MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání následné, kapitola 2: práva, povinnosti a pravidla etiky. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW:<<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RY4ulXwFHpcJ:https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/kapitola-2-prava-povinnosti-a-pravidla-etiky-studijni-podklady-sss.aspx&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>, s. 9-10.

- hodnocení korupčních rizik v legislativě,
- systematický a dlouhodobý sběr a vyhodnocování dat o korupci v ČR,
- aktivní zapojení ČR v mezinárodním boji s korupcí.

Konkrétní protikorupční preventivní opatření jsou následně členěna do následujících prioritních oblastí:⁷⁶

- výkonná a nezávislá exekutiva (např. novela zákona o soudech),
- transparentnost a otevřenost u informací (např. zákon o lobbování, vyhodnocení efektivnosti boje s korupcí atd.),
- hospodárné nakládání se státním majetkem (např. vyšší pravomoci NKÚ⁷⁷),
- rozvoj občanské společnosti (např. zákon o ochraně oznamovatelů o korupci).

3.1.7. Měření a statistické výstupy korupce

Drtivá většina tuzemských elektronických i bibliografických zdrojů u měření a míry korupce odkazuje na index a výstupy organizace Transparency International.

Dle tuzemských zdrojů, evidovat určitou míru existence korupce v zemi je značně obtížné, kdy např. v ČR má Český statistický úřad k dispozici pouze počet odsouzených trestných činů za korupční jednání, ale bez dalších proměnných poskytující podklady pro změření předmětné korupce. V případě, že nelze aplikovat tvrdá data či přímé důkazy pak lze využít měkká data zahrnující údaje od občanů a podnikatelů reflektující subjektivní vnímání korupce a odhalující existenci fenoménu korupce v zemi.⁷⁸

Výše uvedený index vydávaný a publikovaný Transparency International je tedy nejrozšířenějším indikátorem zobrazující stav korupce v jednotlivých zemích a označuje se jako Index vnímání korupce (CPI/Corruption Perception Index). Snahou je prostřednictvím CPI zmapovat stav a podporovat boj proti korupci. CPI se pohybuje v rozmezí 0 až 100 bodů, kde 100 znamená zdravá země bez korupce a 0 je zemí nejvíce zasaženou korupcí.⁷⁹ CPI se zveřejňuje od r. 1995, kdy výsledné pořadí se sestavuje dle

⁷⁶ MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání následné, kapitola 2: práva, povinnosti a pravidla etiky. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RY4uIXwFHpcJ:https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/kapitola-2-prava-povinnosti-a-pravidla-etiky-studijni-podklady-sss.aspx&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>, s. 10.

⁷⁷ NKÚ=Nejvyšší kontrolní úřad

⁷⁸ VONDRÁČEK, O., HAVRDA, M. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. Praha: Sport-press, 2013, s. 17.

⁷⁹ SVATOŠ, R., KRÍHA, J. *Korupce a další vybrané protispolečenské jevy v současné společnosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 8-9.

výsledků průzkumů expertů, kdy respondenti hodnotí např. schopnost vládních institucí potlačovat a postihovat korupci, efektivnost protikorupčních opatření, rozsah korupce ve veřejné správě, míru zneužití veřejných zdrojů atd. Dílčí průzkumy jsou prováděny nezávisle na sobě od 12. organizací. Výsledky neodráží např. nedávnou událost, politické rozhodnutí atd., ale je dlouhodobějším trendem za daný rok.⁸⁰ Následující tab. 1 zachycuje vývoj pořadí nejlepších a nejhorších zemí dle CPI se zaměřením na pozici ČR za roky 2019-2022 dle jejich vnímané úrovně korupce ve veřejném sektoru.

Tab. 1: Vývoj CPI vybraných pořadí za roky 2019-2022⁸¹

| 2022 | | | | 2021 | | | |
|------|--------|-------------|--------|------|-------|-------------|--------|
| Body | Změna* | Země | Pořadí | Body | Změna | Země | Pořadí |
| 90 | ↑ | Dánsko | 1 | 88 | = | Dánsko | 1 |
| 87 | ↓ | Finsko | 2 | 88 | ↑ | Finsko | 1 |
| 87 | ↓ | Nový Zéland | 2 | 88 | = | Nový Zéland | 1 |
| 58 | ↓ | Katar | 40 | 55 | ↓ | Gruzie | 45 |
| 56 | ↑ | ČR | 41 | 54 | = | ČR | 49 |
| 55 | ↓ | Polsko | 45 | 53 | ↓ | Kypr | 52 |
| 12 | ↓ | Somálsko | 180 | 11 | ↓ | Jižní Súdán | 180 |
| 2020 | | | | 2019 | | | |
| Body | Změna* | Země | Pořadí | Body | Změna | Země | Pořadí |
| 88 | ↑ | Dánsko | 1 | 87 | ↓ | Dánsko | 1 |
| 88 | ↑ | Nový Zéland | 1 | 87 | = | Nový Zéland | 1 |
| 85 | ↓ | Finsko | 3 | 86 | ↑ | Finsko | 3 |
| 55 | = | Dom.rep.** | 48 | 58 | ↓ | Polsko | 41 |
| 54 | ↓ | ČR | 49 | 56 | ↓ | ČR | 44 |
| 53 | ↑ | Grenada | 52 | 55 | ↓ | Dom.rep. | 48 |
| 12 | = | Jižní Súdán | 179 | 9 | ↓ | Somálsko | 180 |

*↑meziroční růst bodů ↓meziroční pokles bodů = bez rozdílu **Dom.rep.=Dominikánská republika

⁸⁰ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. Česku chybí dlouhodobá strategie omezování korupce, odhaluje Index vnímání korupce. Odpovědnost nesou politici. *Transparency International.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z WWW:<<https://www.transparency.cz/cpi2022/>>.

⁸¹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2022. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z WWW:<<https://www.transparency.org/en/cpi/2022/>>.

Z představeného „zkráceného“ vývoje vnímané korupce je zřejmé, že výsledné bodové ohodnocení vnímané korupce v ČR za referenční období spíše stagnuje. Z hlediska pořadí došlo k mírnému posunu o 3 pozice, ale i tak nelze hovořit o úspěchu.

V posledním roce 2022 získala ČR celkem 56 bodů ze 100 možných a umístila se na 41. pozici ze 180 zemí. Jde o meziroční dvoubodové zlepšení, ale i tak ČR o 8 bodů zaostává za průměrem zemí EU. Důvodem této stagnace je nejspíše dlouhodobě neřešená strategie eliminování korupce ze strany politické reprezentace. Chybí jasná strategie a přijímání ambiciózních a systematických změn. Většina protikorupčních legislativních ustanovení od r. 2012 byla schválena vlivem členství v EZ a tlakem mezinárodních organizací na boj proti korupci. Ani poslední vláda Petra Fialy není významnou změnou, kdy není plánována novelizace související legislativy.⁸²

CPI ovšem není jediným ukazatelem možné míry korupce v zemi. CPI nezobrazuje charakter korupce v zemi nebo např. její rozmach ve veřejné správě. Z tohoto důvodu Transparency International vydává i tzv. Globální barometr korupce (GCB/Global Corruption Barometer), který pomáhá eliminovat uvedené nedostatky CPI. Konkrétně barometr zjišťuje zkušenosti běžných lidí, kteří čelí korupci. GCB je tak celosvětovým průměrem veřejného mínění o korupci. Není ovšem sledován každoročně jako CPI nebo u každé země.⁸³

3.2. Legislativní ukotvení korupce

Prvotně je nutné zopakovat a doplnit ke kap. 3.1.1 „práce“, že aktuální legislativa nezahrnuje identifikaci korupce jako samostatného pojmu, díky čemuž ji nelze definovat v trestněprávních předpisech jako samostatný trestný čin. I tak se ovšem jedná o negativní společenský jev, který lze dle trestního zákoníku postihovat. Konkrétně na základě zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní**

⁸² TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. Česku chybí dlouhodobá strategie omezování korupce, odhaluje Index vnímání korupce. Odpovědnost nesou politici. *Transparency International.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z WWW:<<https://www.transparency.cz/cpi2022/>>.

⁸³ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Global corruption barometer. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z WWW:<<https://www.transparency.org/en/gcb>>.

zákoník“), dle hlavy IX, dílu 2, trestné činy úředních osob.⁸⁴ Jmenovitě uvedená právní kategorie zahrnuje následující trestné činy a terminologii významnou pro tuto „práci“.⁸⁵

- § 329 zneužití pravomoci úřední osoby = ve smyslu opatření neoprávněného prospěchu, realizující pravomoc v rozporu se zákonem, překročení pravomoci a neplnění povinností,
- § 330 maření úkonů úřední osoby z nedbalosti = maření či ztěžování plnění úkolů,
- § 331 přijetí úplatku = přijetí, požádání nebo příslib úplatku,
- § 332 podplácení = poskytnutí, nabídnutí nebo příslib úplatku,
- § 333 nepřímé úplatkářství = žádost nebo přijetí úplatku,
- § 334 společné ustanovení = úplatek je zde definován jako neoprávněný profit v majetkovém nebo jiném zvýhodnění, které je určeno osobě či s jejím souhlasem jiné osobě, na kterou není nárok; úřední osoba je zde definována jako osoba zastávající funkci v zákonodárném orgánu, soudním orgánu či jiném orgánu veřejné moci cizího státu, zastávající funkci/zaměstnaná, pracující mezinárodním soudním orgánu, zastávající funkci/zaměstnaná, pracující v mezinárodní organizaci vybudované zeměmi a dalšími subjekty mezinárodního práva veřejné, nebo zastávající funkci v podnikající právnické osobě, v níž má rozhodující vliv ČR či jiná země.

Dle „trestního zákoníku“ lze dle hlavy VI za trestné činy úředních osob lze chápat také předmětné činy s hospodářskou podstatou, a tedy negativní rysy korupce:⁸⁶

- § 248 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže = např. podplácení, porušení obchodního tajemství atd.,

⁸⁴ SVATOŠ, R., KRÍHA, J. *Korupce a další vybrané protispoločenské jevy v současné společnosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 31; ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 429-431.

⁸⁵ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 429-431.

⁸⁶ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 410-413.

- § 256 sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě = ve smyslu způsobení škody další osobě nebo opatřit určitý prospěch účastníkovi (výhodnější podmínky),
- § 257 pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži = např. jako úřední osoba sobě nebo jiné osobě opatřit pletichou prospěch,
- § 258 pletichy při veřejné dražbě = např. jako úřední osoba sobě nebo jiné osobě opatřit pletichou prospěch.

Jako efektivní nástroj k trestání korupce jako možného trestného činu je využíván peněžitý trest, propadnutí majetku, ale častěji odnětí svobody v rozsahu 6.měsíců až 12. let jako maximální možné sazby dle identifikovaného trestného činu v uvedených § 329-333 „trestního zákoníku“. Zvyšování postihů se vnímá za možný způsob řešení korupčních stavů v ČR a případného odrazení pachatelů (zejména u veřejnosti) k páchání daných nežádoucích praktik.⁸⁷ Nicméně, např. zvyšování možného odnětí svobody není v ČR zatím příliš prováděno.

⁸⁷ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244, s. 429-431; SVATOŠ, R., KRÍHA, J. *Korupce a další vybrané protispolečenské jevy v současné společnosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 13.

4 Protikorupční strategie Středočeského kraje

Protikorupční strategie (dále jen „**Strategie**“) zvoleného Středočeského kraje (dále jen „**SČK**“) je datována k 14. březnu 2013. Jedná se o poslední verzi strategie vycházející z protikorupčních opatření ČR. Strategie byla vypracována dle projektu s označením „Metodická podpora protikorupčních aktivit krajů“ financována ze zdrojů EU. Zahrnuje celkem 9 primárních sekcí.⁸⁸

V úvodní kapitole je prezentována definice korupce a její vnímání dle Ministerstva vnitra ČR a Transparency International. Dále jsou uvedeny projevy a znaky korupce, typy korupčního jednání, CPI, rizikové lokace možného korupčního jednání a dopady korupce. Další dílčí část seznamuje čtenáře s bojem proti korupci na úrovni vlády ČR. Konkrétně je zde pozornost věnována popisu Strategii vlády v boji proti korupci na roky 2013 a 2014, dále Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy z roku 2012 a Protikorupční manuál pro občany zpracovaný Ministerstvem vnitra ČR. Vláda potvrzuje veřejnou správu za rozhodující a nebezpečný prostor pro korupci.⁸⁹

Druhá kapitola popisuje aktuální stav ve SČK. Zde je provedeno vyhodnocení 4 následujících oblastí protikorupčního boje. Nicméně, jedná se o popis z roku 2013, který nemusí být ve všech bodech platný (např. ohledně etického kodexu zaměstnanců):⁹⁰

- Oblast Strategie kraje v boji proti korupci = Krajem není protikorupční strategie projednána a v praxi aplikována.
- Oblast opatření u kontroly vynakládání finančních prostředků a nakládání s majetkem kraje = Zadávání veřejných zakázek je v SČK dle přijatých směrnic. Vzorové smlouvy jsou aplikovány u dotačních titulů. U sjednávání smluv, ale i při nakládání s majetkem kraje jsou přijaty interní a navazující předpisy.
- Oblast opatření ve vztahu k jednotlivcům – úředníkům a voleným orgánům kraje = Je další „kritizovaná“ oblast, kdy problémem je absence kodexu

⁸⁸ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 2-3.

⁸⁹ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 4-9.

⁹⁰ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 11-12.

zaměstnanců⁹¹ i zastupitele. Dále absence školení zaměstnanců na protikorupční jednání.

- Oblast příjmu a vyřizování relevantních podnětů = Dle Strategie nebylo v roce 2013 určeno místo pro příjem a vyřizování podnětů a oznámení ohledně korupce. SČK ani v roce 2023 na případné hlášení korupce nevytvořil specializovaný orgán a odkazuje na bezplatnou protikorupční telefonní linku 199 zřízenou vládou ČR, nebo na web Ministerstva vnitra ČR či na webové stránky www.bezkorupce.cz.⁹²

Ve třetí kapitole jsou určeny cíle a následné kroky či obsahy těchto cílů, aby jich SČK dosáhl. Strategie primárně apeluje na SČK na vytvoření vlastní protikorupční strategie zahrnující definici cílů, opatření a termíny plnění. Dále zhotovit detailní metodiku zadávání veřejných zakázek. Metodika je více návodná, kdy vymezuje pravomoci a odpovědnosti zaměstnanců, čímž snižuje riziko jejich legislativního pochybení. Dalším cílem SČK je používat vzorové smlouvy, které snižují riziko korupčního jednání z hlediska nevýhodnosti smluv pro kraj. Dále transparentnost pomocí zveřejňování informací, a to nad rámec stanovený legislativou. Dalším cílem je vyhotovení etického kodexu pro zaměstnance a zastupitele s rozšířením pro potřeby SČK. Zřízení specializovaného útvaru pro boj s korupcí a příjem protikorupčních podnětů je dalším cílem a opatřením na dosahování cílového stavu SČK v boji proti korupci. Posledním bodem doporučení je zavést systematické školení všech zaměstnanců a zástupců ohledně boje s korupcí.⁹³

Další kapitola detailněji identifikuje zjištěné nedostatky z kapitoly 3 Strategie. Identifikace spočívá zejména v rozšíření popisu nutnosti přijetí doporučení, ale také ve stanovení rizik s největším potenciálem vzniku na předmětném kraji. Jedná se zejména o záměrné přizpůsobení obsahu zadávací dokumentace u veřejné zakázky pro „určeného“ zájemce. Dále ovlivnění výše dotace ve prospěch osoby nabízející úplatek. Možným rizikem je také rozdělení veřejné zakázky do více menších zakázek. Ovlivnění rozhodnutí

⁹¹ V roce 2019 byl již zpracován a zveřejněn Etický kodex pro zaměstnance.

⁹² LIBÁNSKÝ, J. Možnosti hlášení korupce v rámci Středočeského kraje. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2011-07-21]. Dostupné z WWW:<https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rozvoj-egovernmentu?p_p_auth=X3OcXGcK&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_urlTitle=moznosti-hlaseni-korupce-v-ramci-stredoceskeho-kraje>.

⁹³ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 13-14.

o přidělení grantu nebo dotace ve prospěch osoby nabízející úplatek a v neposlední řadě je významným rizikem také změna podmínek smlouvy v neprospěch kraje.⁹⁴

Pátá kapitola Strategie určuje opatření vedoucí ke snížení potenciálního vzniku stanovených rizik a naplnění cílového stavu. Opatření jsou poměrně rozsáhlá, ale zahrnují zejména důslednější kontroly a kontrolní mechanismy, audity, zveřejňování veškerých sjednaných smluv, u dotací přezkoumat veškerá pravidla a nastavit jednoznačnou transparentnost těchto pravidel, rozšiřování působnosti směrnic u veřejných zakázek, rotace zaměstnanců u otevírání obálek veřejných zakázek, dále zřízení vlastního protikorupčního portálu, nastavení vzdělávání zaměstnanců ohledně korupce atd.⁹⁵

Další část Strategie konkrétně určuje u doporučeného typu opatření odpovědný odbor či oddělení, časovou náročnost ve dnech a finanční náklady na zavedení opatření.⁹⁶

Navazující sedmá kapitola Strategie rozšiřuje postup aplikace opatření pro SČK z hlediska boje proti korupci, a to ve smyslu vyhodnocení rizik a závažnosti jejich dopadu, úrovní rizika z hlediska jejich možné přijatelnosti a nepřijatelnosti. Dále nastavení systému monitoringu hodnot rizik a měření efektivnosti aktuálních protikorupčních rizik. Závěr Strategie shrnuje podstatu a přínosy navrženého.⁹⁷

⁹⁴ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 15-17.

⁹⁵ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 18-28.

⁹⁶ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 29, 31.

⁹⁷ ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:<http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>, s. 35-39.

5 Plnění cílů protikorupční strategie

Předchozí kapitola představila základní podstaty Protikorupční strategie SČK, která ovšem není vlastní strategií kraje, ale reflektací boje proti korupci vlády ČR v rámci krajů. SČK dodnes nemá efektivní systém protikorupční obrany ani vlastní protikorupční strategii, na kterou by např. odkazoval na svém webovém portálu. Konkrétně web kraje při vyhledávání informací o protikorupčních opatření odkazuje pouze na 4 webové obsahy nebo dokumenty. Jedná se o následující:⁹⁸

- možnosti hlášení korupce v rámci Středočeského kraje (web),
- postoupení dokumentů ke strategii vlády ČR v boji proti korupci a etickému kodexu (web),
- Etický kodex zaměstnanců Středočeského kraje 2022 (dokument),
- Etický kodex zaměstnanců KUSK 2019 (dokument).

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, SČK odkazuje pouze na uvedené kontakty (telefonní a webové), vlastní orgán, linku atd. zřízené nemá. Presentace či přijetí vlastní strategie zcela chybí. Další odkazování je na povinné uveřejňování dokumentů ohledně veřejných zakázek. V roce 2019 s následnou revizí v roce 2022 kraj ovšem zhotovil Etický kodex pro své zaměstnance ustanovující pomocí 4. článků profesionalitu, střet zájmů, korupci a plnění pracovních úkolů. Ve čl. 3 ohledně korupce určuje, že zaměstnanec se nesmí dostat do postavení zavazující ho k protislužbě. Dále eliminovat vztahy vzájemné závislosti k jiným osobám ohrožující jeho nestrannost (klientelismus, nepotismus). Dále povinnost nahlašovat korupční jednání nebo nabídku neoprávněné výhody.⁹⁹ Etický kodex zastupitele ovšem kraj zpracovaný nemá.

Vlivem faktu, že SČK nemá vlastní protikorupční strategii (na rozdíl od jiných krajů, např. Vysočina, Jihomoravský kraj atd.), nemá ani stanoveny konkrétní cíle.

⁹⁸ STŘEDOČESKÝ KRAJ. Protikorupční strategie. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z [WWW:<https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home?_3_formDate=1679859099088&p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_cur=1&_3_format=&_3_keywords=korupce&_3_groupId=0&_3_entryClassName=&_3_assetTagNames=&_3_modified=&_3_modifiedselection=0&_3_modifiedfrom=&_3_modifiedto=&documentsSearchContainerPrimaryKeys=15_PORTLET_14432_FIELD_27544%2C15_PORTLET_14432_FIELD_16912773%2C20_PORTLET_19014_891%2C20_PORTLET_18283428%2C33_PORTLET_15220296>](https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home?_3_formDate=1679859099088&p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_cur=1&_3_format=&_3_keywords=korupce&_3_groupId=0&_3_entryClassName=&_3_assetTagNames=&_3_modified=&_3_modifiedselection=0&_3_modifiedfrom=&_3_modifiedto=&documentsSearchContainerPrimaryKeys=15_PORTLET_14432_FIELD_27544%2C15_PORTLET_14432_FIELD_16912773%2C20_PORTLET_19014_891%2C20_PORTLET_18283428%2C33_PORTLET_15220296).

⁹⁹ STŘEDOČESKÝ KRAJ. Etický kodex zaměstnanců Středočeského kraje zařazených do Krajského úřadu Středočeského kraje. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z [WWW:<https://www.kr-stredocesky.cz/documents/14432/15874945/Etický_kodex_zamestnancu_Stredoceskeho_kraje_2022.pdf/99a9aa33-93c3-4c58-9f61-ec13d89f2da4?version=1.0>](https://www.kr-stredocesky.cz/documents/14432/15874945/Etický_kodex_zamestnancu_Stredoceskeho_kraje_2022.pdf/99a9aa33-93c3-4c58-9f61-ec13d89f2da4?version=1.0).

Nicméně, Strategie uvedená v kap. 4 vymezuje cíle vycházející ze strategie boje proti korupci vlády ČR. Jedná se o následující cíle a jejich plnění/neplnění:

- Vlastní protikorupční strategie = Cíle nenaplněn, SČK nemá vlastní protikorupční strategii.
- Detailní metodika zadávání veřejných zakázek pro zaměstnance = Cíl částečně naplněn. Implementována je sice směrnice pro zadávání v souladu se zákonem, včetně případných aktualizací. Ve Strategii bylo připomínkováno, že by měly být v rámci vyšší transparentnosti zveřejňovány zakázky nad 200 tis. Kč na profilu zadavatele, což není prováděno ani v roce 2023 (např. se jedná o zakázku v hodnotě 200 tis. Kč bez DPH – Adaptační kurz pro první ročníky 2023 pro Obchodní akademii v Lysé nad Labem, která je prezentována na webu kraje, ale nikoli již u zadavatele).
- Tvorba a používání vzorových smluv = Cíl částečně naplněn. SČK aktuálně využívá vzorové smlouvy pro poskytnutí dotace dle Programu 2022. Další vzory již nevyužívá (např. vzory pro granty). Cíle byl tedy vyhodnocen jako splněný s výhradami.
- Transparentnost kraje prostřednictvím uveřejňovaných informací = Cíl částečně naplněn. SČK již zveřejňuje na svém webovém portálu uzavřené smlouvy (a to včetně příloh a dodatků, např. Smlouvy s nemocnicí Kladno a dodatků 1 a 2), což bylo ve Strategii připomínkováno. Žádoucí je ovšem zveřejňovat i kopie přijatých a vydaných faktur, což prezentuje kraj slovně popisem v prezentaci čerpání svého rozpočtu, ale bez detailnějších a přehledných informací. Zveřejňovány nejsou na webu kraje ani oznámení korupčního jednání např. na kraji.
- Etický kodex zaměstnance (úředníka kraje), etický kodex zastupitele = Cíl částečně naplněn. V kraji je přijatý kodex zaměstnance, ale v poměrně strohé podobě ohledně korupčního jednání. Etický kodex zastupitele přijat není.
- Zřízení specializovaného útvaru pro boj s korupcí a příjem protikorupčních podnětů = Cíl nenaplněn. Uvedený útvar v kraji zřízen není.
- Systematická školení v oblasti boje s korupcí = Cíl nenaplněn. Systematické školení pro zaměstnance ohledně korupce realizováno není.

6 Praktická část

Praktická část „práce“ je zaměřena na zjištění stavu a míry vnímání možného vzniku korupčních rizik u úředních osob Krajského úřadu Středočeského kraje prostřednictvím kvalitativního výzkumu. Než výzkumník přejde k prezentaci výstupů výzkumu, začátek je věnován krátkému představení zvoleného kraje a závěr formulaci doporučení vyplývající ze zjištěných aspektů výzkumu.

6.1. Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj se svou rozlohou a počtem obyvatel řadí mezi největší kraje ČR. Jeho rozloha činí 10 928,5 km², kdy zabírá téměř 14 % území ČR a byla téměř dvakrát větší, než je průměrná rozloha kraje v zemi. Dle posledního statistického měření k 1. 9. 2022 kraj eviduje celkem 1 396 268 obyvatel, kdy jejich počet každoročně roste (např. oproti roku 2018 se počet obyvatel zvýšil o 26 936 osob, o 2 %). Ve SČK je celkem 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 1 144 obcí. Vyjma Prahy má kraj nejhustší, ale také nejpřetíženější dopravní síť v ČR, kdy zajišťuje 8 625 km pozemní komunikace. Z ekonomického hlediska na konci roku 2022 eviduje nezaměstnanost ve výši 3,23 % (v celé ČR 3,7 %) a průměrnou hrubou mzdu 39 716 Kč (v celé ČR 40 353 Kč), kdy se s výší průměrné mzdy v rámci ČR řadí na druhé místo za hlavní město Prahu a velmi mírně pod republikovým průměrem.¹⁰⁰

Organizační struktura Středočeského kraje dle náměstků, radních, hejtmanky a dílčích odborů je uvedena v příloze I této „práce“.

Krajský úřad SČK plní úkoly v samostatné působnosti přidělené zastupitelstvem a radou, kdy kooperuje na aktivitách výborů a komisí. Rada kraje ukládá úkoly krajskému úřadu v rozsahu své působnosti dle daného zákona. Krajský úřad vykonává přenesenou působnost vyjma záležitostí určených zastupitelstvu a radě, příp. specifickému orgánu.

¹⁰⁰ STŘEDOČESKÝ KRAJ. Základní informace o kraji. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj>>; ÚŘAD PRÁCE ČR. Nezaměstnanost v prosinci mírně vzrostla. *Uradprace.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.uradprace.cz/web/cz/-/nezamestnanost-v-prosinci-mirne-vzrost-1>>; ČSÚ. Obyvatelstvo. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/xs/obyvatelstvo-xs>>; ČSÚ. Pohyb obyvatelstva ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/xs/pohyb-obyvatelstva-ve-stredoceskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>>; ČSÚ. Průměrné mzdy-4. čtvrtletí 2022. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2022>>; STŘEDOČESKÝ KRAJ. 2021 Výroční zpráva Středočeský kraj. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/de/web/urad/vyrocnizprava>>, s.12.

Krajský úřad má např. v pravomoci projednat přestupky dle zákona, poskytovat odbornou a metodickou pomoc obcím, zajistit řízení výstavby a provozu informačního systému (IS) kompatibilního s IS veřejné správy a realizovat kontrolu výkonu přenesené působnosti obcí. V čele krajského úřadu stojí ředitel J. Louška zodpovědný hejtmance P. Peckové.¹⁰¹

Krajský úřad zaměstnává celkem 697 zaměstnanců s průměrným věkem 46,9 let a průměrnou dobou trvání pracovního poměru v délce 9. let. Za atraktivního zaměstnavatele se považuje díky své ekonomické a informativní otevřenosti, ale také rozšiřujícími benefity, např. vzdělávání zahrnující nový adaptační systém. Odměnou za doporučení nového kolegy, férovým nábořem, budováním lepších pracovních podmínek atd. Ohledně korupce a boje s ní, hejtmanka pouze odkazuje na zveřejňování veškerých smluv kraje.¹⁰² Vzdělávání zaměstnance ohledně korupčního jednání, detailnější informace o korupci směrem k veřejnosti atd. již realizováno krajem není.

Za rok 2021 kraj zveřejnil celkem 705 nových veřejných zakázek v různých hodnotách a datech ukončení.¹⁰³ Veřejné zakázky jsou zveřejňovány v centrální evidenci, ze které lze přehledně vygenerovat potřebná data a komise má při administraci díky evidenci přehled o komunikaci mezi zadavatelem a dodavateli. Kraj také evidenci vnímá jako krok k větší transparentnosti, efektivitě a nižší nákladovosti úřadu. V lednu 2021 u veřejných zakázek SČK zavedl také zásadu odpovědného zadávání veřejných zakázek. Podstatou zásady je snaha racionálně využít vlivu veřejných zadavatelů (např. z hlediska menších dopadů na životní prostředí). Kraj apeluje na dodavatele zejména ohledně snížení dopadů dodavatelů, snaha o zvýšení zaměstnanosti v kraji atd.¹⁰⁴ O možné korupce a boje proti ní, není ve snahách kraje opět nijak pojednáváno.

6.2. Výsledky kvalitativního výzkumu

Druhá podkapitola praktické části představuje zjištěné výstupy aplikovaných polostrukturovaných rozhovorů 5. vybraných dozovaných. Tito dotazovaní představují

¹⁰¹ STŘEDOČESKÝ KRAJ. 2021 Výroční zpráva Středočeský kraj. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/de/web/urad/vyrocní-zprava>>, s. 27.

¹⁰² STŘEDOČESKÝ KRAJ. 2021 Výroční zpráva Středočeský kraj. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/de/web/urad/vyrocní-zprava>>, s. 36, 53-55.

¹⁰³ STŘEDOČESKÝ KRAJ. Zakázky, vyhledávání. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z WWW: <https://zakazky.kr-stredocesky.cz/contract_search.html?orderby=date_start&direction=desc&page=88>.

¹⁰⁴ STŘEDOČESKÝ KRAJ. 2021 Výroční zpráva Středočeský kraj. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/de/web/urad/vyrocní-zprava>>, s. 36, 53-46.

výzkumný vzorek šetření, kdy vlivem požadavku respondentů na zachování jejich anonymity je jejich identita ve výzkumu skryta, což nemá na výstupy rozhovorů negativní dopad. Vlivem tohoto aspektu byl požadavek na anonymitu výzkumníkem akceptován. Respondenti působí na Krajském úřadu Středočeského kraje na pozici úředník/úřednice, tedy linioví zaměstnanci úřadu. Kritérium výběru výběrového vzorku bylo jediné, a to zaměstnanecký poměr na Krajském úřadu SČK. Další kritéria (např. věk, pohlaví, vzdělání, délka pracovního poměru atd.) nebyla při výběru vzorku zohledněna, protože každý zaměstnanec (nový, bez ohledu na pohlaví atd.) by měl mít povědomí o korupci ve veřejné správě jako nejrizikovější lokace pro tento negativní jev.

Respondenti s rozhovorem souhlasili, kdy jim bylo položeno celkem 10. dotazů. Vzory dotazů jsou uvedeny vždy u výstupu konkrétního dotazu a v příloze II této „práce“. Cílem výzkumu byla identifikace podstat protikorupčního boje ŠCK, ale zejména identifikace možného vzniku konkrétních korupčních rizik dle respondentů při výkonu jejich pracovních aktivit. Uvedené identifikace jsou následně podkladem pro formulaci doporučení pro eliminaci rizik a zvýšení efektivity protikorupčního boje úřadu. Rozhovory s dotazovanými proběhly individuálně s každým dotazovaným zvlášť, kdy byl vždy rozhovor nahráván prostřednictvím záznamníku na mobilním telefonu výzkumníka. Následně výzkumník rozhovory převedl do základních výstupů v písemné podobě zobrazené vždy prostřednictvím tabulkového zachycení pro lepší přehlednost, čtivost a komparaci informací dílčích dotazovaných. Veškeré nahrávky byly po jejich zápisu do písemné podoby a opakované kontroly správnosti výzkumníkem vymazány. S nahráním a následným výmazem záznamů rozhovorů byli všichni dotazovaní předem seznámeni.

Pro potvrzení správnosti výkladu položených dotazů předcházel vlastnímu výzkumu předvýzkum se 2. dotazovanými z úřadu SČK, kteří následně nebyli součástí vlastního kvalitativního šetření. Předvýzkum spočíval v prezentaci jednotlivých dotazů a jejich správnosti pochopení u účastníků předvýzkumu. Výsledky předvýzkumu jsou uvedeny v následující tab. 2 této „práce“.

Tab. 2: Výsledky předvýzkumu¹⁰⁵

| Účastník předvýzkumu | Připomínky od účastníka předvýzkumu |
|----------------------|-------------------------------------|
| Účastník 1 | Přílišná rozsáhlost dotazů |
| Účastník 2 | Bez připomínek |

Z předvýzkumu byla potvrzena jasnost dotazů a jejich správný výklad u dotazovaných. Účastník předvýzkumu č. 1 pouze připomínkoval velký počet dotazů. Účastník č. 2 připomínky žádné neuvedl a strukturu rozhovorů kvitoval. Rozsáhlost dotazů nebyla výzkumníkem na popud účastníka č. 1 zohledněna a počet otázek nebyl tedy po předvýzkumu modifikován. Tento postup byl zvolen z důvodu nepříliš velkého počtu dotazovaných a zejména nutnosti získat z rozhovorů maximálně vypovídací výstupy ohledně stavu a možných rizik korupčního jednání na Krajském úřadu SČK, kdy každý zformulovaný dotaz má své opodstatnění. Struktura rozhovorů zůstala i po předvýzkumu v nezměněném stavu.

Následující tab. 3 shrnuje primární parametry výzkumu prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů.

Tab. 3: Primární parametry kvalitativního výzkumu, polostrukturovaných rozhovorů¹⁰⁶

| Parametr | Podstata parametru |
|--|--|
| Označení souboru | Korupce ve veřejné správě |
| Předmět šetření | Stav a potenciál vzniku korupčních rizik u úředních osob |
| Časový harmonogram: <i>Předvýzkum</i> <i>Rozhovory</i> | 6.-7. března 2023 8.-15. března 2023 |
| Výstupy předvýzkumu | Bez korekce dotazů |
| Výzkumný vzorek | Úředníci Krajského úřadu Středočeského kraje |
| Počet dotazů | 10 |
| Průběh rozhovorů | Individuální, nahrávání audio záznamu zvuku |
| Zpracování výsledků | MS Word-slovní deskripce, MS Excel-tabulkové výstupy |

¹⁰⁵ Vlastní zdroj

¹⁰⁶ Vlastní zdroj

Navazující tab. 4 zobrazuje vybrané informace o dotazovaných aplikovaných polostrukturovaných rozhovorů a jejich označení pro identifikaci výsledků rozhovorů v navazujícím textu. Prezentované informace byly zvoleny tak, aby nedošlo k odhalení identity dotazovaných.

Tab. 4: Bližší identifikace dotazovaných u kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů¹⁰⁷

| Označení účastníka výzkumu | Rozmezí délky trvání pracovního poměru | Věkové rozmezí |
|----------------------------|--|----------------|
| Dotazovaný 1 | 1-5 let | 18-35 let |
| Dotazovaný 2 | 5-10 let | 36-50 let |
| Dotazovaný 3 | 5-10 let | nad 50 let |
| Dotazovaný 4 | 10 let a více | 36-50 let |
| Dotazovaný 5 | 5-10 let | nad 50 let |

Nyní již lze přistoupit k prezentaci zjištěných výsledků rozhovorů dle jednotlivých dotazů. Jak již bylo uvedeno výše, výsledky jsou uvedeny prostřednictvím dílčích tabulek pro větší přehlednost, ale také z hlediska případné přílišné rozsáhlosti možných odpovědí v komplexní písemné podobě.

Jako první jsou prostřednictvím tab. 5 uvedeny hlavní výstupy odpovědí dotazovaných 1-5 k dotazu č. 1.

¹⁰⁷ Vlastní zdroj

Tab. 5: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 1¹⁰⁸

| Dotaz č. 1 | <i>Byl Vám během výkonu Vaší profese na Krajském úřadu Středočeského kraje nabídnut úplatek či jiná forma korupčního jednání? Pokud ano, při jakém výkonu a jak jste reagoval/a?</i> | |
|--------------|--|---|
| Účastník | Odpověď | Odpověď při potvrzení |
| Dotazovaný 1 | Ne | - |
| Dotazovaný 2 | Ano | <ul style="list-style-type: none"> • u veřejné zakázky, • u žádosti o sdělení citlivých informací o úřadu, → vždy odmítnutí |
| Dotazovaný 3 | Spíše naznačeno | <ul style="list-style-type: none"> • u obsazování volné pracovní pozice na úřadu, → vždy odmítnutí |
| Dotazovaný 4 | Ano | <ul style="list-style-type: none"> • při prodeji majetku, • u veřejné zakázky, • při spolupráci s kolegou-jeho ovlivnění, → vždy odmítnutí |
| Dotazovaný 5 | Ne | - |

Z výsledků dotazu 1 rozhovorů vyplynulo, že úředníci s delším trváním pracovního poměru s úřadem byli osloveni o přijetí úplatku či jiné formy korupčního jednání, kdy jednoznačně dotazovaní danou formu korupce odmítli. Lze dále potvrdit, že nejvyšší rizikovost vzniku korupce je u veřejných zakázek, při manipulaci s majetkem kraje a u výběrových řízení.

¹⁰⁸ Vlastní zdroj

Tab. 6: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 2¹⁰⁹

| Dotaz č. 2 | <i>Jak byste nyní jednal/a, pokud by Vám byl nabídnut úplatek či jiná forma korupčního jednání?</i> |
|-------------------|---|
| Účastník | Odpověď |
| Dotazovaný 1 | Záleželo by na výši a riziku odhalení |
| Dotazovaný 2 | Odmítnutí |
| Dotazovaný 3 | Spíše bych odmítnul, ale záleželo by na výši a o jakou záležitost by se jednalo |
| Dotazovaný 4 | Odmítnutí |
| Dotazovaný 5 | Odmítnutí |

Druhý dotaz se zobrazenými výstupy v tab. 6 zjišťoval případnou inklinaci dotazovaných k uchýlení ke korupčnímu jednání. Výsledky jsou spíše v pozitivních tendencích, kdy většina dotazovaných se jednoznačně nebo spíše přiklání k odmítnutí realizace korupčního jednání.

¹⁰⁹ Vlastní zdroj

Tab. 7: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 3¹¹⁰

| Dotaz č. 3 | <i>Víte o kolegovi nebo nadřízeném, který se aktivně podílel či podílí během výkonu své profese na korupci? Pokud ano, řešil/a jste to nebo situaci přehlížíte a z jakého důvodu?</i> | |
|-------------------|---|--|
| Účastník | Odpověď | Doplnění odpovědi při potvrzení |
| Dotazovaný 1 | Ne | Určitě bych to neřešil, nechtěl bych kolegu proti sobě „poštvat“. |
| Dotazovaný 2 | Asi ne | Kdybych u toho byl přímo tak bych to asi nahlásil přes schránku. |
| Dotazovaný 3 | O pár vím | Jsou to malé a asi i běžné úplatky na všech úradech, nikde není vše 100% a korupce byla a bude. To tak prostě je a nahlašování to nezměním. |
| Dotazovaný 4 | Spíše ano | Nenahlásil, na úřadu se to ví a nikdo nic neřeší. |
| Dotazovaný 5 | Z doslechu | U kolegy, který by úplatek přijal jsem osobně nebyl. Pokud ano a jednalo by se o zásadní porušení kodexu tak bych to nahlásil pomocí schránky. |

V dotazu 3 s výstupy rozhovorů v tab. 7 této „práce“ jsou uvedeny aspekty ohledně informací o realizaci korupce u kolegů dotazovaných a jejich přístup k tomuto negativnímu jevu na úřadu. Z výsledků lze potvrdit určitý výskyt korupce, který je ovšem nepřímo potvrzený (bez přímé účasti), kdy případné oznámení je spíše v negativní tendenci. Více dotazovaných by korupční situaci přímo neřešili, a to z důvodu nulového dopadu na vyřešení. Nicméně, nahlašování je jedním ze základů boje s korupcí.

¹¹⁰ Vlastní zdroj

Tab. 8: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 4¹¹¹

| | |
|-------------------|--|
| Dotaz č. 4 | <i>Co (proces, osobu, nastavení systému atd.) považujete za hlavní důvod nabídky a případného přijetí úplatku či jiné formy korupčního jednání na Vašem úřadě?</i> |
| Účastník | Odpověď |
| Dotazovaný 1 | Asi nic, je to o lidech a částečně také o výši platu. |
| Dotazovaný 2 | Přemíra administrativy-chaos, nízká průhlednost a nedostatečná konkrétní odpovědnost osob na úřadu, celý systém není efektivní při potírání korupce, ale také nenahlašování podezření na korupci. |
| Dotazovaný 3 | Rozhodování jedné osoby, chybí konkrétní postupy při podezření na korupci, absence orgánu proti korupci na úřadě, celkově vývoj trhu a nedostatek zakázek u dodavatelů. Asi i malé postihy i „malých“ úplatků. |
| Dotazovaný 4 | Přílišná byrokracie, nedostatečné postihy, neřešení a případné přehlížení korupce, nedostatečná legislativa, nedůsledná kontrola či rozhodování jedné osoby. |
| Dotazovaný 5 | Chybí dostatečná a systematická kontrola, a to jak u průběhu činnosti úředníka, tak při jejím naplnění (tedy zpětná kontrola). Přílišná administrativa, „přehazování“ úkolů na jiná oddělení. Někdy také zapojení hodně úředníků, kdy není dále jasné, kdo vydal první rozhodnutí/schválení a následně již dochází jen k jejich potvrzení bez kontroly, zda je např. zvolený subjekt optimální dle zákona. |

V dalším dotazu č. 4 byly dotazovanými identifikovány konkrétní příčiny a rizikové aspekty vzniku korupce. Uváděny byly rozdílné faktory, kdy lze zmínit např. malá četnost kontroly, přílišná byrokracie, nejasná odpovědnost úředníků, malé postihy, absence rozhodování více osobami, nenahlašování korupčních praktik atd.

¹¹¹ Vlastní zdroj

Tab. 9: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 5¹¹²

| <p><i>V případě, že během výkonu své profese jednáte se zástupcem velkého podniku jsou přítomni i další kolegové nebo nadřízení? Konečné rozhodnutí o výsledném rozhodnutí je kolektivní nebo Vaše individuální vyhodnocení?</i></p> | | |
|--|---|--|
| Účastník | Odpověď | Doplnění odpovědi |
| Dotazovaný 1 | Nevím, ještě jsem toto jednání neměl. | Myslím, že individuální vyhodnocení. |
| Dotazovaný 2 | Jak kdy | Někdy individuální někdy kolektivní, nelze jednoznačně říci. |
| Dotazovaný 3 | Ne | Většinou individuální, ale následně je i potvrzení od dalších kolegů. |
| Dotazovaný 4 | Někdy ano, někdy ne, záleží, o jakou záležitost se jedná. | Dle mé zkušenosti více jsou kolektivní vyhodnocení, ale záleží na oddělení a typu žádosti. |
| Dotazovaný 5 | Většinou ne | Převažují spíše kolektivní, ale byl jsem často přítomen i u individuálních hodnocení. |

Otázka 5 rozhovorů byla orientována na aspekt, zda je na Krajském úřadu SČK dle dotazovaných aplikováno rozhodování u žádostí podniků více úředníky. Podniky, zejména velké s možností realizovat např. velké zakázky, jsou nejčastějšími korumpujícími subjekty. Z tohoto důvodu byla otázka formulována na jednání s podniky. Kolektivní rozhodování může částečně eliminovat možnou korupci, proto je optimální spíše převažující kolektivní rozhodování. Dle respondentů nelze jednoznačně stanovit finální výstup dotazu, kdy obě možnosti mají shodné zastoupení. Na úřadu je tedy aplikováno jak individuální, tak i kolektivní rozhodování, což je ovšem částečně prostor pro zlepšení a eliminaci vzniku korupčních rizik či prostoru pro korupci.

¹¹² Vlastní zdroj

Tab. 10: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 6¹¹³

| Dotaz č. 6 | <i>Ve kterých oddělení úřadu dle Vašeho názoru či zkušeností dochází ke korupčnímu jednání a proč?</i> |
|-------------------|--|
| Účastník | Odpověď |
| Dotazovaný 1 | Tipnul bych na územním plánování a stavebním řádu, dále oddělení dotačních projektů a oddělení veřejných zakázek. J |
| Dotazovaný 2 | Asi stavební oddělení a oddělení veřejných zakázek. |
| Dotazovaný 3 | Určitě u veřejných zakázek, nakládání s majetkem, na dopravním a možná i na personálním při náboru. |
| Dotazovaný 4 | Tak hodně oddělení úřadu může být příležitostí pro korupci, v podstatě každé, kde má někdo nějakého známého, ale z hlavních asi veřejné zakázky, dotace a granty, stavebnictví a územní plánování, oddělení kontroly atd. Proč? Každý může mít někde známého a |
| Dotazovaný 5 | Oddělení přestupků, oddělení kontroly, oddělení pro veřejné zakázky. |

Na základě dotazu 6 lze dále stanovit možná riziková oddělení úřadu, která svou aktivitou a zaměřením mohou vyvolávat větší prostor a motiv pro korupční jednání, tedy vznik korupčních rizik. Dle výstupů tab. 10 se jedná zejména o stavební úřad, dotační a grantový úřad, oddělení investic a veřejných zakázek. Mírně také oddělení přestupků a kontroly. Zajímavý je ovšem i názor, že na všech odděleních může docházet ke korupčnímu jednání (např. vlivem klientelismu).

¹¹³ Vlastní zdroj

Tab. 11: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 7¹¹⁴

| Dotaz č. 7 | <i>Znáte nějaká protikorupční opatření, která se reálně aplikují na Vašem úřadě? Jak tyto opatření hodnotíte (jsou dostatečná, jsou zbytečná atd.)? Navrhujete nějaká zlepšení?</i> | |
|-------------------|---|--|
| Účastník | Odpověď | Hodnocení a návrhy u odpovědí |
| Dotazovaný 1 | Etický kodex, schránka a centrální evidence | Zbytečná nejsou, ale že by korupci více odstranily tak to asi ne. Asi by pomohlo zvýšit platy, aby nebyl motiv. |
| Dotazovaný 2 | Etický kodex, snad má být mimořádná dozorcí rada, audit, schránka na ohlášení, veřejné smlouvy. | Dostatečná jsou, ale vždy je co zlepšovat. Lidé mají obavu o ztrátu zaměstnání tak jsou opatrní, ale více iniciace proti korupci by určitě ku škodě nebylo. |
| Dotazovaný 3 | Školení na korupci, schránka na ohlášení, centrální evidence. | Dostatečná nejsou. Návrhy nemám. |
| Dotazovaný 4 | Určitě kodex pro zaměstnance, občas audit, centrální evidence, zveřejňování všech smluv, schránka na ohlašování, byly i přednášky proti korupci. | Dostatečná jsou, ale pro zvýšení efektu by bylo vhodné posílit aktivity v rizikových sektorech (stavebnictví atd.), např. četná kontrola, nutnost schvalovat všechny žádosti více osobami atd. |
| Dotazovaný 5 | Kodex, bylo i jedno školení, schránka a evidence. | Určitě je lepší provádět nějaké kroky než pouze nečinně přihlížet, ale je to spíše o lidech. U korupce chybí pravidelnost, více diskutování o tomto tématu a např. také orgán, který by se jí zabýval. |

¹¹⁴ Vlastní zdroj

Zobrazené výstupy dotazu 7 rozhovorů v tab. 11 „práce“ prezentují názory dotazovaných ohledně znalosti aplikovaných protikorupčních opatření na úřadu, včetně jejich případného zhodnocení z hlediska efektivnosti. Dotazovaní se většinou shodli na uplatňování etického kodexu pro zaměstnance, dále na schránce pro ohlašování korupce a na zavedení centrální evidence u veřejných zakázek. V nižší četnosti pak na zveřejňování smluv úřadu na webu, školení, přednášce ohledně korupce, občasný audit/kontrola a zavedení mimořádné dozorčí rady. Ohledně vyhodnocení těchto protikorupčních instrumentů je prvotně jejich implementace kvitována, ale jsou i určité návrhy pro zvýšení jejich efektivnosti a potírání korupce na úřadu. Jedná se např. o zvyšování platových sazeb, posilování protikorupčních aktivit v rizikových oddělení úřadu, četnější kontrola úředníků, konečné rozhodování o výsledku žádosti více úředníky a zavedení specifického protikorupčního orgánu.

Tab. 12: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 8¹¹⁵

| Dotaz č. 8 | <i>Dle Vašeho názoru, při odhalení korupce na Vašem úřadu jsou následné sankce dostatečné a odstrašující?</i> |
|-------------------|--|
| Účastník | Odpověď |
| Dotazovaný 1 | Nevím, s odhalenou a potrestanou korupcí jsem se na úřadu ještě nesetkal. Neznám konkrétní dopady, asi dle toho, jak velký bude případně dopad na úřad, opravdu nevím. |
| Dotazovaný 2 | I když o korupci na úřadu se povídá, ale na jiném oddělení, postih žádný doposud nebyl. Obecně, ale asi nastane propuštění z úřadu, což je dostatečné a odstrašující. |
| Dotazovaný 3 | Nevím, popravdě si nejsem jist, jaké postihy by nastaly. Během mé praxe byla z malých korupcí řešená jedna, kdy se jednalo o podezření a ta osoba byla propuštěna, takže to je dle mého dostačující. |
| Dotazovaný 4 | No, nějaké korupční kauzy už tu byly, ale větší postihy přišly až po jejich opakované medializaci, takže jsou dostatečné, spíše až po jejich mediálním „propírání“. U malých kauz spíše ne. |
| | <i>Doplňující dotaz výzkumníkem na míněné kauzy:</i> tak např. bývalý hejtman Rath a kauza kolem předražené výstavby silnic kolem roku 2015, kdy byl tehdejší ředitel finančního oddělení za toto nahlášení vyhozen. Dále podezření na ovlivněné výběrové řízení u výstavby silnic loni (pozn. rok 2022). Pak také přidělení vybavení nemocnice v kraji zahraniční „pochybné“ firmě atd. |
| Dotazovaný 5 | Za mne byly řešeny myslím 2 korupční jednání a skončila ukončením poměru, takže to je dle mne dostatečné. |

Otázka 8 rozhovorů zjišťovala, zda jsou dle dotazovaných případné sankce při potvrzení korupce na úřadě dostatečné a následně i odstrašující pro další úředníky korupci páchat. Z výsledků poměrně jasně vyplývá neznalost úředníků ohledně případných dopadů při potvrzení dopuštění korupčního jednání. Za dostatečné považují spíše sankce u velkých korupčních kauz, u menších převažuje uvedená neznalost, což je tedy dalším prostorem pro případná doporučení této „práce“.

¹¹⁵ Vlastní zdroj

Tab. 13: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 9¹¹⁶

| Dotaz č. 9 | <i>Dle Vašeho názoru, je česká legislativa dostatečná a průhledná v boji proti korupci ve veřejné správě? Zdůvodněte Vaši odpověď.</i> | |
|-------------------|--|---|
| Účastník | Odpověď | Zdůvodnění odpovědí |
| Dotazovaný 1 | Nevím | Legislativu moc neznám |
| Dotazovaný 2 | Dostatečná ano, průhledná ne | Zákony jsou často nejasné a nejednotně aplikovatelné v praxi. |
| Dotazovaný 3 | Nevím | Nemohu zdůvodnit |
| Dotazovaný 4 | Asi ani jedno | Nelze zhodnotit, že by se české zákony korupci na úřadech věnovaly detailně a určovaly by dostatečné a jednotné „odrazující“ instrumenty pro menší korupce. Je také již známo, že výklad zákonů je subjektivní záležitostí, průhlednost a jednotný výklad je pak dalším problémem, včetně často i obtížné vymahatelnosti. |
| Dotazovaný 5 | Ano | Spíše by bylo vhodné zjednodušit zákony, zpřehlednit je, zvýšit jejich kvalitu a uplatnitelnost v praxi. |

Předposlední dotaz rozhovorů č. 9 byl shodně jako poslední dotaz č. 10 cílen na komplexní vyhodnocení protikorupčního boje v ČR, a to konkrétně na fundament v podobě přímého právního rámce zabývající se korupcí. Dle respondentů není legislativa v pomyslném znění jednoznačným přínosem v předmětném boji, kdy je dle výstupů komplikovaná, hůře aplikovatelná v praxi, nepřehledná, nejasná a nevěnuje dostatečnou pozornost konkrétním subjektům korupce a zabránění tomuto fenoménu.

¹¹⁶ Vlastní zdroj

Tab. 14: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 10¹¹⁷

| Dotaz č. 10 | <i>Dle Vašeho názoru, je korupce ve veřejné správě nejvíce spojena s platovým ohodnocením úředníků?</i> | |
|--------------|---|--|
| Účastník | Odpověď | Doplňující dotaz: <i>Vnímáte své platové ohodnocení za dostatečné?</i> |
| Dotazovaný 1 | Ano | Ne |
| Dotazovaný 2 | Určitě je tam nějaká role, ale je to na každém úředníkovi | Spíše ne, např. oproti zahraničí je to podprůměr |
| Dotazovaný 3 | Určitě ano | Určitě ne |
| Dotazovaný 4 | Je to individuální | Ano |
| Dotazovaný 5 | Asi ne, spíše záleží na výši úplatku | Nemůžu vyhodnotit, pro mne asi ano |

Poslední dotaz měl potvrdit nebo vyvrátit, zda nejen dle teoretických výstupů v kap. 3.1.2 této „práce“, ale i dle názoru respondentů je platové ohodnocení primárním důvodem pro případné korupční jednání úředníků. Dle výstupů dotazu 10 v tab. 14 lze spíše potvrdit, že výše platu hraje významnější roli při potírání a eliminaci motivů pro páčání korupce.

6.3. Shrnutí a doporučení

Na základě realizovaného kvalitativního výzkumu se zobrazenými výstupy v předchozí kap. 6.2 této „práce“ lze nyní shrnout a stanovit možná doporučení pro eliminaci vzniku konkrétních korupčních rizik na Krajském úřadu Středočeského kraje.

Předmětný úřad dle rozhovorů spadá do úřadů, na kterých dochází ke korupčnímu jednání, což evidují spíše úředníci s delším pracovním poměrem. Tito pracovníci jsou také přesvědčeni případnou korupci odmítnout. Nicméně, v rozhovorech se vyskytla i možná inklinace ke korupčnímu jednání, což je nutné na úřadu řešit. Jako první lze tedy doporučit aplikovat např. **e-learningové protikorupční školení** zakončené znalostním testem z informací poskytnutých během tohoto vzdělávacího kurzu. Školení by mělo zahrnovat veškeré informace ohledně korupce z obecného, ale zejména konkrétního pohledu, tedy z pohledu Krajského úřadu SČK. Zde by se jednalo o informace ve smyslu

¹¹⁷ Vlastní zdroj

postihů dopuštění korupce, průběh činností během podezření na korupční jednání, dopady korupce, proč korupci nepáchat, důvody nahlašování korupce a možné cesty nahlašování, na koho se případně obrátit při nabídce nebo zjištění korupce na úřadu atd. V tomto ohledu lze na doporučení navázat i možným zavedením **japonské metody Kaizen v podobě formulářů na zlepšení**. Tato metoda spočívá ve snižování nákladů v celé struktuře podniku/úřadu, ale také v dílčím zlepšování procesů na všech hierarchických úrovních. Formuláře musí být přístupné úředníkům na úradě a při kladném přijetí návrhu a následné realizaci by navrhovatel/úředník získal jednorázovou finanční odměnu (motiv pro podávání návrhů v případě neutajené identity). V kontextu této „práce“ a doporučení by bylo vhodné formuláře konstruovat s cílením na návrhy ohledně omezování existence korupce a korupčních rizik dle úředníků. Návrh by mohl být anonymně vhozen do schránky na nahlašování korupce, následně by se jím zabýval buď vedoucí oddělení nebo např. personální oddělení, které by při přijetí návrh postupoval dále k vedení úřadu. Tyto formuláře lze ovšem sestavit na jakékoli nápady ohledně např. úspor na úřadu, nadbytečných procesů atd. Nutné ovšem dodat, že je nezbytné úředníkům metodu a formuláře detailně představit, a to především ve smyslu přínosů metody pro úřad a pro úředníky, proč je zaváděna a jaké jsou postupy. Důležité je, aby věděli, proč je pro ně přínosem formuláře vyplňovat a jaké budou další postupy.

Z rozhovorů lze dále stanovit, že u úředníků panuje nižší míra iniciace případné podezření na korupci ohlašovat, což je rizikové z hlediska samotného výskytu korupce. Eliminovat tento stav na předmětném úřadu je poměrně složitým a spíše dlouhodobým procesem, ale možnou cestou je systematické sdílení informací ohledně dopadů korupce z pohledu úředníka i z pohledu úřadu. Doporučit lze zaměřit se na tento problém na úřadu a případné **korupční jednání aktivněji řešit**, což může odrazovat úředníky od korupčního jednání pomocí zvýšení pravděpodobnosti jejich odhalení. Aktivnější přístup může spočívat nejen v předchozím doporučení (školení, formuláře na zlepšení), ale také v **zavedené pravidelné kontrole** všech úředníků a jejich aktivit a při podezření ihned zahájit případné řízení. Dále v **zavedení povinnosti rozhodování u žádostí více osobami**, což může zajistit větší míru odhalování případné korupce (např. při „protěžování“ určitého dodavatele úředníkem, nebo odhalením určitých nevýhod ve smlouvách pro úřad atd.). V aktivnějším přístupu lze dále využít doporučení plynoucí z provedeného kvalitativního výzkumu. Tato doporučení mohou eliminovat vznik možných korupčních rizik, kdy ovšem některá aplikovat vlivem autoritativního právního ukotvení nelze (např. administrativní postupy) nebo je nelze aplikovat, protože se jedná

o faktor vnějšího prostředí, které úřad nemůže ovlivnit (např. vývoj trhu). Další **doporučení je tedy na úřadu zavést a využít následující:** již zmíněnou četnější a důslednou kontrolu aktivit úředníků, zavést kolektivní rozhodování, stanovení konkrétní odpovědnosti a pravomocí na všech pozicích úřadu, zvýšení postihů u potvrzené korupce, každé nahlášené podezření na korupci detailně prověřit, zavést odpovědnou osobu na úřadu nebo orgán ohledně korupce.

Krajský úřad SČK má dle výsledků výzkumu riziková oddělení, která v podstatě korupci vyvolávají. Jedná se zejména o aktivity, které ve výsledné vůli úředníka rozhodují o konečném vyjádření u žádosti. Může se jednat např. o převod orné půdy na stavební. Může se ovšem jednat také o pozici, ve které úředník disponuje cennými informacemi, které v budoucnu mohou pro protistranu znamenat jistý finanční profit (např. budoucí výkup pozemků městem, prodej majetku úřadu atd.). Dle dotazovaných je rizikovým oddělením také personální, kdy práce na úřadu je žádoucí pozicí, která je následně předmětem možného úplatku ve snaze dosadit na úřad konkrétní osobu. Samozřejmě nelze nezmínit oddělení dotací a grantů, kdy je opět postoupení žádosti o případnou dotaci ve vůli daného úředníka. Zvýšená pozornost by dále měla být věnována oddělení přestupků, kde může docházet k uplácení úředníků ve snaze snížit výši možného např. peněžitého postihu, ale dále především u přidělování veřejných zakázek jako nejrizikovější sektor úřadu. Doporučení jsou tedy především v důsledné kontrole, ale také **v maximálním průhlednění a elektronizaci veškerých procesů.** Výsledné pravomoci úředníka pak budou sníženy, což sníží i možná rizika jejich zkorumpování.

Krajský úřad SČK se z hlediska finančního zdraví potýká spíše s vyšší zadlužeností. Doporučovat tak zvýšit platové sazby, které se odvíjejí od nejvyššího dosaženého vzdělání, pozice a praxe úředníka by tak nebylo nejen reálné, ale ani efektivní. Nižší platové sazby jsou ovšem na úřadu jedním z důvodů možného zkorumpování úředníků. V případě, že nelze celoplošně zvyšovat platy lze aplikovat **četnější jednorázové finanční odměny**, např. při splnění náročného a specifického úkoly, nebo při předchozím doporučení ve smyslu přijetí návrhu na zlepšení korupčního prostředí, při vysoké kvalitě práce atd. Výše platu nejen dle dotazovaných, ale i dle teoretických východisek souvisí s mírou korupce na úřadě. Je tedy nezbytné hledat cesty, jak uspokojit příjmové potřeby úředníků a snižovat tak ochotu přistoupit na korupční jednání. Úřad nyní aplikuje zejména etický kodex, schránku na nahlašování korupce, elektronizaci procesů prostřednictvím centrální evidence, nejspíše i nahodilá školení pro vybrané pracovníky, to ovšem nestačí a je nutné zvýšit četnost aktivit v boji proti korupci.

Ve shrnutí nebyl ještě zmíněn jeden aspekt, a to absence **vlastní Protikorupční strategie Krajského úřadu SČK**. Tato Strategie je ovšem klíčová z hlediska stanovení cílů, kontroly jejich naplňování a plnění. Strategie by i úředníky lépe směřovala a ukázala by kam úřad směřuje a čeho chce v boji proti korupci dosáhnout. Jako poslední možné doporučení lze tedy uvést ve znění vyhotovení vlastní Protikorupční strategie, stanovení jasných cílů a postupů/opatření, jak jich dosáhnout a kontrola plnění, včetně následného vyhodnocení. Strategie musí být přístupná ve vnitřním IS, včetně dílčích vyhodnocení.

Závěr

V této „práci“ jsou v úvodu stanoveny dva cíle, a to hlavní a vedlejší. Hlavním cílem bylo formou teoreticko-praxeologického analyticko-syntetizujícího vhledu analyzovat protikorupční strategii Středočeského kraje a zjistit, zda jsou průběžně naplňovány stanovené cíle vedoucí k omezení korupčních rizik. Vedlejším cílem bylo formou kvalitativně užitého výzkumného šetření detekovat, jaký je stav a míra vnímání pravděpodobnosti vzniku konkrétních korupčních rizik u pověřených úředních osob, zabezpečujících danou výšeř samostatné a přenesené působnosti v rámci místně a věčně příslušného Krajského úřadu Středočeského kraje.

V rámci subjektivního stanoviska autora „práce“ byly oba stanovené cíle naplněny. Hlavní cíl byl náplní teoreticky a částečně i empiricky zaměřených subkapitol „práce“. Vedlejší cíl byl náplní výhradně empiricky zaměřených subkapitol „práce“.

V intencích dílčích a zevšeobecňujících výstupů „práce“ lze generalizovat poukazovanou objektivní okolnost, že korupce je závažným fenoménem a trvalým problémem ČR, ale i většiny zemí světa, kdy ČR obsazuje stabilně spíše průměrnou pozici dle CPI. Korupce je stále mediálně i odborně vyzdviňována jako stálý problém, který je ovšem nyní upozadován vlivem jiných aspektů (ekonomická recese, nárůst inflace, válka na Ukrajině atd.). Tento výstup lze potvrdit i na příkladu zvoleného Krajského úřadu SČK, který nedisponuje vlastní Protikorupční strategií, ale pouze vyhotovenou jiným subjektem. Dle stanovených výstupů cíle z této Strategie úřad spíše nenaplnuje.

Splnění vedlejšího cíle bylo zajištěno prostřednictvím kvalitativního šetření, a to polostrukturovaných rozhovorů s 5. pracovníky zvoleného úřadu SČK, kdy dotazovaní zodpovídali celkem 10 dotazů orientovaných na jejich vnímání stavu a potenciálu rizika vzniku korupce na úřadu, ale i celkový pohled na boj s korupcí. Z výsledků rozhovorů vyplynuly poměrně jasné skutečnosti, které spíše potvrzují předchozí teoretické výstupy ohledně boje s korupcí v ČR, ale i z hlediska boje SČK, který dle rozboru Strategie a naplnění cílů je významně nedostačující. Na předmětném úřadu dochází ke korupci a úřad činí jisté kroky k její eliminaci. Jedná se zejména o zavedení etického kodexu pro zaměstnance, zavedení schránky pro vkládání podezření na korupci, centrální evidenci, plánuje zavést specifickou dozorčí radu, zveřejňuje smlouvy, provádí nejspíše nahodile školení proti korupci a občasné audity. Tyto aktivity jsou ovšem nedostatečné, kdy na základě výstupů uvedeného výzkumu byla zformulována doporučení pro eliminaci korupčních rizik. Jedná se o následující doporučení:

- e-learningové protikorupční školení,
- zavedení formulářů na zlepšení protikorupčního prostředí,
- více aktivit v boji proti korupci = pravidelné kontroly, rozhodování více úředníky, stanovení konkrétní odpovědnosti a pravomocí na všech pozicích úřadu, zvýšení postihů u korupce, každé nahlášené podezření na korupci detailně prověřit, zavést odpovědnou osobu na úřadu nebo orgán ohledně korupce,
- maximální zprůhlednění a elektronizace veškerých procesů na úřadu,
- četnější jednorázové finanční odměny,
- vlastní Protikorupční strategie Krajského úřadu SČK.

Společensky negativní jev, tj. korupce je, byla a bude. To je fakt, který musí být přijat, ale ne akceptován. Zcela eliminovat korupční prostředí a rizika je téměř nemožným cílem. Nicméně, ani tyto aspekty by neměly být odrazující od pokračujícího protikorupčního boje. Zvolený úřad aplikuje určité kroky, z nichž je ale patrný určitý laxní přístup a možno i zlehčování korupce jako drtivého a trvalého problému. Určitá kritičnost výsledků je tedy na místě. Uvedená doporučení vyplývají z názorů přímých účastníků korupčního prostředí, díky čemuž jsou nejcennějším zdrojem informací, se kterým úřad musí intenzivně pracovat. Navržená doporučení mohou reálně eliminovat možný vznik korupčních rizik, kdy je ale nezbytná důsledná příprava, realizace, ale i následná vyhodnocení.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ALATAS, H. S. *The Problem of Corruption*. Malaysia: The Other Press, 2015. 156 p. ISBN 978-983-9541-97-7.
2. ANTUŠÁK, E., VILÁŠEK, J. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova, 2016. 131 s. ISBN 978-80-246-3443-2.
3. BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
4. BOHATÁ, M. a kol. *Etika a integrita veřejné správy*. Praha: Grada Publishing, 2021. 175 s. ISBN 978-80-271-3311-6.
5. BURIÁNEK, J., RICHTER, E. a kol. *Život v průsečíku rizik*. Praha: Univerzita Karlova, 2020. 201 s. ISBN 978-80-246-4644-2.
6. ČERNÝ, Michal. *Pedagogicko-psychologické otázky online vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. 132 s. ISBN 978-80-210-8925-9.
7. DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 309 s. ISBN 80-210-4062-9.
8. DVOŘÁČEK, J., SLUNČÍK, P. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. Praha: C. H. Beck, 2012. 173 s. ISBN 978-80-7400-224-3.
9. FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G, 1999. 302 s. ISBN 80-86103-26-9.
10. HEGER, V. *Komunikace ve veřejné správě*. Praha: Grada Publishing, 2012. 256 s. ISBN 978-80-247-3779-9.
11. CHMELÍK, J., TOMICA, Z. *Korupce a úplatkářství: charakteristika, způsob páchání, právní aspekty, postupy při vyšetřování, protikorupční opatření, mezinárodní dokumenty*. Praha: Linde, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7201-866-6.
12. IGBOKWE, O. E. *Dealing with Bribery and Corruption in International Commercial Arbitration: To Probe or not to Probe*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2023. 496 p. ISBN 978-94-035-2086-5.
13. JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice I: peníze a platební styk*. Praha: Grada Publishing, 2013. 664 s. ISBN 978-80-247-3893-2.
14. KOUKOLÍK, F. *Mocenská posedlost*. Praha: Univerzita Karlova, 2018. 358 s. ISBN 978-80-246-3916-1.

15. KRUNTORÁDOVÁ, I. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova, 2015. 191 s. ISBN 978-80-246-2744-1.
16. KUTNOHORSKÁ, Jana. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing, 2009. 176 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
17. PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 162 s. ISBN 978-80-7400-190-1.
18. POSPÍŠILOVÁ, T., JANTULOVÁ ŠTOVÍČKOVÁ, M. *Příběhy budování občanského sektoru v České republice po roce 1989*. Praha: Univerzita Karlova, 2019. 288 s. ISBN 978-80-246-4427-1.
19. ROTHSTEIN, B., VARRAICH, A. *Making Sense of Corruption*. United Kingdom: Cambridge University Press, 2017. 177 p. ISBN 978-1-316-61527-0.
20. ROUDNÝ, R., ZILVAR, J. *Korupce: Boj proti korupci ve veřejné správě*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001. 143 s. ISBN 80-7194-314-2.
21. RYSKA, P., PRŮŠA, J. *Korupce: ekonomie vs. mýty, publikace 6/2013*. Praha: Institut Václava Klause, 2013. 102 s. ISBN 978-80-87806-03-6.
22. *Právo a zákonnost*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 1992, č. 40. ISSN 1210-0900.
23. SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014. 544 s. ISBN 978-80-247-3568-9.
24. SOUKUP, J. a kol. *Zdroje a perspektivy evropských ekonomik: na počátku 21. století v kontextu soudobé globalizace*. Praha: Management Press, 2015. 151 s. ISBN 978-80-7261-281-9.
25. SVATOŠ, R., KŘÍHA, J. *Korupce a další vybrané protispolečenské jevy v současné společnosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. 98 s. ISBN 978-80-87472-86-6.
26. ŠÁMALOVÁ, K., VOJTÍŠEK, P., eds. *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů*. Praha: Grada Publishing, 2021. 456 s. ISBN 978-80-271-2195-3.
27. ŠÍN, Z. *Tvorba práva: pravidla, metodika, technika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 176 s. ISBN 978-80-7400-162-8.
28. ŠTIČKA, M. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008. 212 s. ISBN 978-80-87123-04-1.

29. ŠUGÁR, J., JAKUBCOVÁ, L. *Bezpečnostní aspekty vybraných negativních sociálních jevů v názorech policistů ČR*. Zlín: VeRBuM, 2013. 146 s. ISBN 978-80-87500-41-5.
30. TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing, 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-3842-0.
31. TOMESŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7367-483-0.
32. VONDRÁČEK, O., HAVRDA, M. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. Praha: Sportpress, 2013. 125 s. 978-80-87050-00-2.
33. VRABKO, M. et al. *Správné právo hmotné: všeobecná část*. Bratislava: C. H. BECK SK, 2012. 480 s. ISBN 978-80-89603-03-9.

Elektronické zdroje

1. ASOCIACE KRAJŮ ČR. Kraje. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-09-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.asociacekrajů.cz/kraje-cr/>>.
2. ČSÚ. Obyvatelstvo. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/xs/obyvatelstvo-xs>>.
3. ČSÚ. Pohyb obyvatelstva ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/xs/pohyb-obyvatelstva-ve-stredoceskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2022>>.
4. ČSÚ. Průměrné mzdy-4. čtvrtletí 2022. *CZSO.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/csi/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2022>>.
5. ČERVINKA, O. Protikorupční strategie-Středočeský kraj, pro Asociaci krajů České republiky. *Asociacekrajů.cz* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.asociacekrajů.cz/files/files/dokumenty/PROJEKTY/protikorupce/Protikorupcni-strategie_SCK_final.pdf>.
6. EUROPEAN PARLIAMENT. Combating corruption in the European Union. *Europa.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-12]. Dostupné z WWW: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739241/EPRS_BRI\(2022\)739241_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739241/EPRS_BRI(2022)739241_EN.pdf)>.
7. GHOSUB, D. The Impact of Corruption on the Effectiveness of Public Administration. *Lebarmy.lb* [online]. © 2022 [cit. 2018-10-08]. Dostupné z

- WWW: <<https://www.lebarmy.gov.lb/en/content/impact-corruption-effectiveness-public-administration>>.
8. LIBÁNSKÝ, J. Možnosti hlášení korupce v rámci Středočeského kraje. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2011-07-21]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rozvoj-egovernmentu?p_p_auth=X3OcXGcK&p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_urlTitle=moznosti-hlaseni-korupce-v-ramci-stredoceskeho-kraje>.
 9. MACELA, M. Obec, sociální práce a finance. *DVS.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6879363>>.
 10. MINISTERSTVO FINANČÍ. Metodický pokyn pro nesrovnalosti pro Národní plán obnovy na období 2021–2026. *MFCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-07-01]. Dostupné z WWW: <https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-01_MP-pro-nesrovnalosti-pro-NPO.pdf>.
 11. MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/210619572-Vstupni-vzdelavani-nasledne-kapitola-1-organizace-a-cinnost-verejne-spravy.html>>.
 12. MINISTERSTVO VNITRA. Vstupní vzdělávání následné, kapitola 2: práva, povinnosti a pravidla etiky. *MVCR.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RY4ulXwFHpcJ:https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/kapitola-2-prava-povinnosti-a-pravidla-etiky-studijni-podklady-sss.aspx&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>.
 13. MISR. Corruption as a social problem. *MINV.sk* [online]. © 2023 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.minv.sk/?survey&okruh=2&tema=11>>.
 14. NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. Orgány kraje. *NÚV.cz* [online]. © 2011-2022 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://archiv-nuv.npi.cz/t/organy-kraje.html>>.
 15. POLICIE ČR. Co je korupce. *Policie.cz* [online]. © 2023 [cit. 2010-07-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>>.
 16. STŘEDOČESKÝ KRAJ. 2021 Výroční zpráva Středočeský kraj. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/de/web/urad/vyrocní-zprava>>.
 17. STŘEDOČESKÝ KRAJ. Etický kodex zaměstnanců Středočeského kraje zařazených do Krajského úřadu Středočeského kraje. *Kr-stredocesky.cz* [online].

- © 2023 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/14432/15874945/Etický_kodex_zamestnancu_Stredoceskeho_kraje_2022.pdf/99a9aa33-93c3-4c58-9f61-ec13d89f2da4?version=1.0>.
18. STŘEDOČESKÝ KRAJ. Protikorupční strategie. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home?_3_formDate=1679859099088&p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_cur=1&_3_format=&_3_keywords=korupce&_3_groupId=0&_3_entryClassName=&_3_assetTagNames=&_3_modified=&_3_modifieds_election=0&_3_modifiedfrom=&_3_modifiedto=&documentsSearchContainerPrimaryKeys=15_PORTLET_14432_FIELD_27544%2C15_PORTLET_14432_FIELD_16912773%2C20_PORTLET_19014891%2C20_PORTLET_18283428%2C33_PORTLET_15220296>.
19. STŘEDOČESKÝ KRAJ. Zakázky, vyhledávání. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z WWW: <https://zakazky.kr-stredocesky.cz/contract_search.html?orderby=date_start&direction=desc&page=88>.
20. STŘEDOČESKÝ KRAJ. Základní informace o kraji. *Kr-stredocesky.cz* [online]. © 2023 [cit. 2021-01-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj>>.
21. TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2022. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z WWW: <<https://www.transparency.org/en/cpi/2022>>.
22. TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2021. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/cpi/2021?gclid=EAIaIQobChMI2NX6zLPx_AIVFq13Ch1eUAaiEAAAYASAAEgIfSvD_BwE>.
23. TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2016. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z WWW: <https://images.transparencycdn.org/images/2016_CPIReport_EN_200406_153719.pdf>.

24. TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. Česku chybí dlouhodobá strategie omezování korupce, odhaluje Index vnímání korupce. Odpovědnost nesou politici. *Transparency International.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z WWW: <<https://www.transparency.cz/cpi2022/>>.
25. TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Global corruption barometer. *Transparency International.com* [online]. © 2023 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.transparency.org/en/gcb>>.
26. ÚŘAD PRÁCE ČR. Nezaměstnanost v prosinci mírně vzrostla. *Uradprace.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.uradprace.cz/web/cz/-/nezamestnanost-v-prosinci-mirne-vzrost-1>>.
27. ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. Obce. *UUR.cz* [online]. © 2002-2023 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>>.
28. ÚSTAVNÍ SOUD. Ústavní pořádek České republiky. *Usoud.cz* [online]. © 2002-2015 [cit. 2009-09-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.usoud.cz/pravni-uprava>>.
29. VLÁDA ČR. Interní protikorupční program Úřadu vlády České republiky. *Vlada.cz* [online]. © 2009-2023 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/protikorupcni-program/interni-protikorupcni-program-uradu-vlady-ceske-republiky-119436/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Ústavní zákon České národní rady ze dne 16. prosince 1992. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 3-24. Dostupné z WWW: <<https://sancedetem.cz/publikace/ustava-ceske-republiky-ustavni-zakon-c-11993-sb>>. ISSN neuvedeno.
2. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_s_mlouvy>. ISSN 1211-1244.
3. ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka>>.

zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.

4. ČESKO. Zákon č. 129 ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1765-1782. Dostupné z WWW: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratk

| | |
|-----|---|
| CPI | Index vnímané korupce/Corruption Perception Index |
| ČR | Česká republika |
| DPH | Daň z přidané hodnoty |
| EU | Evropská unie |
| GCB | Globální barometr korupce/Global Corruption Barometer |
| IS | Informační systém |
| NKÚ | Nejvyšší kontrolní úřad |
| ORP | Obce s rozšířenou působností |
| SČK | Středočeský kraj |

Seznam obrázků a tabulek

| | |
|---|----|
| Obr. 1: Organizační struktura veřejné správy | 16 |
| Tab. 1: Vývoj CPI vybraných pořadí za roky 2019-2022..... | 35 |
| Tab. 2: Výsledky předvýzkumu | 47 |
| Tab. 3: Primární parametry kvalitativního výzkumu, polostrukturovaných rozhovorů.. | 47 |
| Tab. 4: Bližší identifikace dotazovaných u kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů | 48 |
| Tab. 5: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 1..... | 49 |
| Tab. 6: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 2..... | 50 |
| Tab. 7: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 3..... | 51 |
| Tab. 8: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 4..... | 52 |
| Tab. 9: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 5..... | 53 |
| Tab. 10: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 6..... | 54 |
| Tab. 11: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 7..... | 55 |
| Tab. 12: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 8..... | 57 |
| Tab. 13: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 9..... | 58 |
| Tab. 14: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů dotazovaných 1-5, dotaz č. 10..... | 59 |

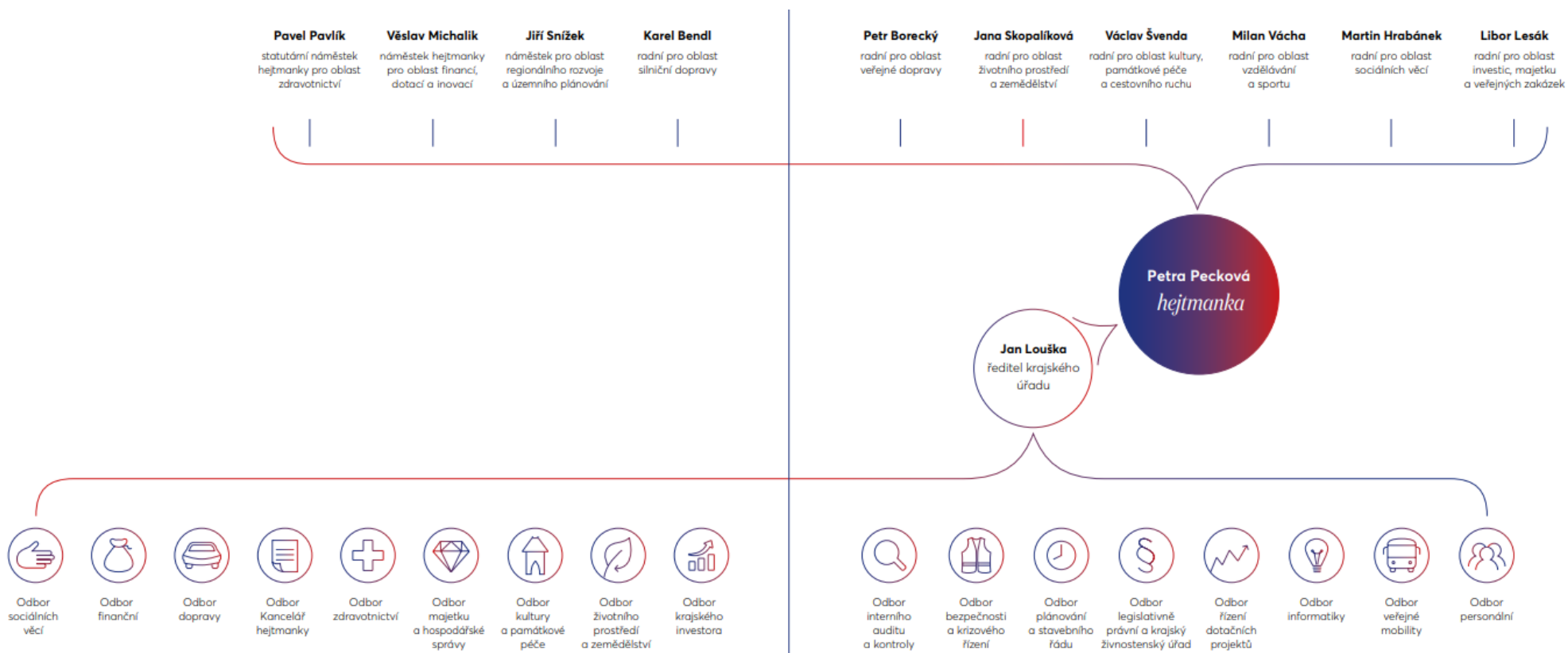
Seznam příloh

Příloha I: Organizační struktura Středočeského kraje.....I

Příloha II: Vzor otázek kvalitativního výzkumného šetření II

Přílohy

Příloha I: Organizační struktura Středočeského kraje



Příloha II: Vzor otázek kvalitativního výzkumného šetření

1. Byl Vám během výkonu Vaší profese na Krajském úřadu Středočeského kraje nabídnut úplatek či jiná forma korupčního jednání? Pokud ano, při jakém výkonu a jak jste reagoval/a?
2. Jak byste nyní jednal/a, pokud by Vám byl nabídnut úplatek či jiná forma korupčního jednání?
3. Víte o kolegovi nebo nadřízeném, který se aktivně podílel či podílí během výkonu své profese na korupci? Pokud ano, řešil/a jste to nebo situaci přehlížíte a z jakého důvodu?
4. Co (proces, osobu, nastavení systému atd.) považujete za hlavní důvod nabídky a případného přijetí úplatku či jiné formy korupčního jednání na Vašem úřadě?
5. V případě, že během výkonu své profese jednáte se zástupcem velkého podniku jsou přítomni i další kolegové nebo nadřízení? Konečné rozhodnutí o výsledném rozhodnutí je kolektivní nebo Vaše individuální vyhodnocení?
6. Ve kterých oddělení úřadu dle Vašeho názoru či zkušeností dochází ke korupčnímu jednání a proč?
7. Znáte nějaká protikorupční opatření, která se reálně aplikují na Vašem úřadě? Jak tyto opatření hodnotíte (jsou dostatečná, jsou zbytečná atd.)? Navrhujete nějaká zlepšení?
8. Dle Vašeho názoru, při odhalení korupce na Vašem úřadu jsou následné sankce dostatečné a odstrašující?
9. Dle Vašeho názoru, je česká legislativa dostatečná a průhledná v boji proti korupci ve veřejné správě? Zdůvodněte Vaši odpověď.
10. Dle Vašeho názoru, je korupce ve veřejné správě nejvíce spojena s platovým ohodnocením úředníků?